

БӨЛІМ: ПББ ТЕСТТЕР

Бастауыш сынып тест

ЖАРИЯЛАНДЫ
14.08.2020СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/79880/>

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Мұғалімдерге арналған «Ұлттық біліктілік тесті» тесттер жинағы Қазақ тілінің ережелер жинағы 1 - 4 сыныптар үшін Қазақ тілінде 37 дыбыс, 42 әріп бар. 40 әріп, 2 таңба бар....

Мұғалімдерге арналған

«Ұлттық біліктілік тесті» тесттер жинағы

Қазақ тілінің ережелер жинағы 1 — 4

сыныптар үшін

1. Қазақ тілінде 37 дыбыс, 42 әріп бар.
2. 40 әріп, 2 таңба бар.
3. Қазақ тілінде **12 дауысты дыбыс** бар:

- а, ә, о, ө, ы, і, ұ, ү, е, э, и, у. Жуан дауыстылар — а, о, ы, ұ.

Жіңішке дауыстылар — ә, ө, і, ү, е, э. Ашық дауыстылар — а, ә, о, ө, е.

Қысаң дауыстылар — ы, і, и, ұ, ү, у. Еріндік дауыстылар — о, ө, ұ, ү, у.

Езулік дауыстылар — а, ә, и, е, э, ы, і.

4. Қазақ тілінде **25 дауыссыз** дыбыс бар:

- б, в, г, ғ, д, ж, з, й, к, қ, л, м, н, ң, п, р, т, с, ф, х, һ, ц, ч, щ, ш.

Қатаң дауыссыздар — п, ф, с, ш, к, қ, т, ч, щ, ц, х, һ.

Ұяң дауыссыздар — б, в, г, ғ, д, ж, з. Үнді дауыссыздар — р, л, й, у, м, н, ң.

5. **Буын үндестігі** — сөз ішіндегі, сөз бен қосымша арасындағы дауыстылардың не бірыңғай жуан, не жіңішке болып айтылу заңдылығы.

Буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалар

Көмектес септік жалғаулары: **-мен, -бен, —**

пен (*доп-пен, дос-пен* т.б.)

-нікі, -дікі, -тікі (*апам-дікі, қойшы-нікі*)

-жаң, -тай, -тал, -дар, -еке, -тар (*аға-жан, шеше-тай, білім-дар, ата-еке, сезім-тал* т.б.)

-хана, -стан, -кент, -күнем (*дәрі-хана,*

Пәкі-стан, Шым-кент, пайда-күнем т.б.)

-кер, -гер, -қор, -паз, -қой, -ғой, -гөй, -кеш -уар (қалам-гер, пәле-қор, өнер-паз, кәсіп-қой, кіре-кеш, сөз-уар т.б.)

-ов, -ев, -ин (*Сейсенбеков-тің, Алмабаев-тың*). Мұнда қосымша түбір сөздің соңғы буынындағы дауысты дыбыстың жуан- жіңішкелігіне қарай жалғанады.

Қазақ тілінде басқа тілден енген сөз алдынан қосылатын **бей-, би-** қосымшалары да үндестік заңына бағынбайды (*бей-берекет, бей-шара, бей-тарап* т.б.).

6. Түбір мен қосымшаның немесе сөз тіркесіндегі екі сөздің жігінде дауыссыз дыбыстардың бір-біріне әсер ету нәтижесінде өзгеруін **дыбыс үндестігі** немесе **ассимиляция** деп атайды.

7. **Қос сөз** – қосарлану немесе қайталану арқылы бір ұғым ретінде жасалған сөздер. Қос сөздер мағыналық, тұлғалық жағынан әр түрлі. Жасалу тәсіліне

қарай қосарлама және қайталама қос сөз болып бөлінеді. Қосарлама қос сөз өзара мәндес немесе қайшы мәндес сөздердің қосарлануынан жасалады. Мысалы, ата-ана, салт-сана, құрт-құмырсқа, ер-тоқым

8. Қосарлама қос сөздер

Екі түбірден қосарланып жасалған қос сөзді қосарлама қос сөздер дейді.

9. Қайталама қос сөздер

Бір түбірден екі рет қайталануынан жасалған қос сөздер қайталама қос сөздер деп аталады. Оладың жасалу жолдары мынадай:

- қосымшасыз және қосымшалы түбірдің түгелдей қайталануы, мысалы **тау — тау астық, көре-көре еөсем болады, т.б.;**
- бір сыңары қосымшалы, бір сыңары

қосымшасыз бір түбірдің қайталануы, мысалы: **көзбе-көз айтты, ауыл-ауылды аралады, т.б.;**

- бір түбірдің әр түрлі қосымша жалғанып

қайталануы, мысалы: **өзді-өзіне айтты, қолды-қолымен кетті, т.б.;**

- екінші сыңары бірінші сыңарына

еліктеу мәнінде келіп, дауыссыз дыбыстан басталатын сөздің бірінші дауыссыз дыбысының орнына және дауысты

дыбыстан басталатын сөздің алдына **м,**

п дыбыстары қосылып жасалуы, мысалы; **ет-мет, шай-пай, түйе — мүйе, т.б.;**

5) еліктеуіш сөздің екінші сыңары кейбір дыбыстық өзгерістерге ұшырап қайталануы, мысалы: **тарс-тұрс дыбыс, жалт — жұлт етті, т.б.;**

- түбір сөздің алдынан күшейткіш буын қосылып айтылуы, мысалы: **үп-үлкен, қып-қызыл, т.б.**

10. Қазақ тілінде 9 сөз табы бар.

- **Зат есім** — Кім? кімдер? не? нелер?
- **Сын есім** — Қандай? қай?
- **Сан есім** — Қанша? неше? нешінші? нешеу?

- **Етістік** — Не істейді? не қылды? қайтті? 5). **Есімдік** — жіктеу, сілтеу, сұрау, өздік есімдіктері.

6). **Үстеу** — Қайда? қашан? қайдан? қанша?

- **Еліктеу сөздер** — еліктеуіш сөздер: сатыр-сұтыр, тарс-тұрс, сыбдыр-сыбдыр, гүрс, зірк; бейнелеуіш сөздер: жалп-жалп,

елпең, морт, арбаң-арбаң, маң-маң.

8). **Шылау** — септеулік, демеулік, жалғаулық.- арқылы, үшін, кейде, әлде. 9). **Одағай** — көңіл — күй, жекіру, шақыру

одағайлары.- уһ, аһ, ей, жә, тәйт, шөк, кә —

кә, ауқау — ауқау.

11. Қазақ тілінде 5 сөйлем мүшелері бар.

- **Бастауыш** — сөйлемнің тұрлаулы мүшесі.- кім? не?
- **Баяндауыш** — сөйлемнің іс — әрекетін білдіретін сөйлемнің тұрлаулы мүшесі. Қайтті? не қылды? неше? қанша? кімі? несі?
- **Толықтауыш** — қимыл — әрекетті білдіретін сөйлемнің тұрлаусыз мүшесі.- ілік септігінің сұрағынан басқа септіктердің жалғаулары жалғанып, сол септіктердің сұрақтары қойылады.
- **Анықтауыш** — заттың, нәрсенің сынын, белгісін білдіреді.
- Қандай? қай? кімнің? ненің?
- **Пысықтауыш** — қимыл — әрекеттің

сынын, сапасын білдіреді — Қайда? қайдан? қашан? қалай? неліктен? неге? т. б.

12. Қазақ тілінде **7 септік** бар.

- Атау — кім? не?
- Ілік — кімнің? ненің? қай? қандай? -

ның/нің, ды/дің, тың/тің.

- Барыс — кімге? неге? қайда? - қа/ке, ға/ге, а/е, на/не.
- Табыс — кімді? нені? - ны/ні, ды/ді, ты/ті.

- Жатыс — кімде? неде? қайда? – да/де, та/те, нда/нде.
- Шығыс — кімнен? неден? қайдан? қашан?- дан/ден, нан/нен, тан/тен.
- Көмектес — кіммен? немен? қалай?- мен/бен/пен, менен/бенен/пенен.

13. **Жіктік жалғаулары** 3 жақ бойынша жекеше, көпше түрде жіктеледі. Жекеше түрі:

I жақ — мын/мін, бын/бін, пын/пін:- мен бала — мын.

II жақ — сың/сің:- сен бала — сың.

III жақ — ол бала — ол.

Көпше түрі:

I жақ — мыз/міз, быз/біз, пыз/піз:- біз бала —

мыз.

II жақ — сыңдар/сіңдер:- сендер бала —

сыңдар.

III жақ — олар бала — олар.

олар.

олар.

14. **Тәуелдеу** 3 жақта және жекеше, көпше түрлерде болады.

Жекеше түрі:

I жақ — Менің әкем. II жақ — Сенің әкең. III жақ — Сіздің әкеңіз. IV жақ — Оның әкесі.

Көпше түрі:

I жақ — Біздің әкеміз.

II жақ — Сендердің әкелерің. III жақ — Сіздердің әкелеріңіз. IV жақ — Олардың әкесі.

15. **Етістікте 3 шақ** болады.

- Өткен шақ, келер шақ, осы шақ.

16. Етістіктің іс — әрекетті орындатушымен, уақытпен байланысты жаққа, шаққа түрленуін **етістіктің райы** деп атайды.

Етістіктің 4 райы болады.

- **Бұйрық рай** — сал, бар, тап, тыңда.
- **Қалау рай:** а) Ерікті қалау рай — қы/кі, ғы/гі,- сұрағым келеді.

ә) **Тілекті қалау рай** — қай/кей,- байқағайсың, ескергейсіңдер.

Математикалық ережелер мен заңдар Өлшем бірліктер

Аудан және оның өлшем бірліктері	Уақыт және оның өлшем бірліктері
1 см ² (квадрат)	1ғ=100жыл
сантиметр) = 100	1жыл=12 ай
мм ²	12 ай=365 тәулік/күн
1 дм ² (квадрат	1 тәулік= 24 сағат
дециметр)= 100 см ²	1 минут= 60 секунд
1 м ² (квадрат метр)	1 сағат= 3600 секунд
=100 дм ²	
1 км ² (квадрат	
километр) =1 000	
000 м ²	
1 а(ар) =100 м ²	
1 га(гектар)= 100 а	
1 га=100 а=10 000 м ²	
1 м ² = 100 дм ² = 10	
000 см ² = 1 000 000	
мм ²	
1 дм ² = 100 см ² =10	
000 мм ²	
Массаның өлшем бірліктері	Көлемнің өлшем бірліктері
1т-10ц 1т-10ц	1 см ³ = 1 000мм ³ 1 дм ³ = 1 000см ³

1000кг-1000000г	1 м3 = 1 000дм3
1т-1000кг	1 дм3 = 1
1ц-100кг	000 000мм3
1кг-1000	1 м3 = 1 000 000см3
1ц-100кг-100000г	1 л су= 1дм3
Ұзындықтың өлшем бірліктері	Жақшаны ашу ережелері $a+(b+c)=a+b+c$ $a+(b-c)=a+b-c$ $a-(b+c)=a-b-c$ $a-(b-c)=a-b+c$
1 см = 10 мм	
1 м = 100 см	
1 м = 10 дм	
1 дм = 10 см	
1 км = 1000 м	
1000 м= 10 000дм	
10 000дм = 100	
000см	
100 000см= 1 000	
000мм	
1 м = 10 дм = 100	
см= 1000 мм	
1 дм= 10 см= 100 мм	

Қазақ тілі

_____, біз бүгін жүлдеге қол жеткізе алмадық. Осы сөйлемге сәйкес қыстырма сөзді табыңыз. **Өкінішке орай**

«Досы» сөзінің тұрған жағы: **III жақ**

«Ел» сөзіне мәндес сөз **Халық**

«Енжар» сөзінің антонимі. **Елгезек**

«Жұрнақтың» анықтамасы **Сөз мағынасын өзгертетін қосымша**

«Қызыл жасыл» қос сөз түрі. **Екі түрлі**

сөздің қосарлануы арқылы

«Сендер үйге келесіңдер ме?» Етістік қай шақта тұр **келер шақ**

«Тасымал» анықтамасы **Егер сөз бір жолға сыймаса, келесі жолға буынға бөліп жазамыз**

«Төбе шашы тік тұрды» сөздерінің тура

мағынасы **қорықты**

«У» дыбысы дауысты болып тұрған сөз

уыз

«Ұзын» сөзіне сәйкес келетін жұрнақты анықтаңыз **Дау**

Айтылуы мен жазылуында өзгеріске ұшыратын сөздер қатары. **В) Бозжан, Сарыарқа С) түнгі, Досжанд) жанбады, басшы Е) ашса, теңізші F) сөнбеді, сөзсіз**

Айтылуы, жазылуы, естілуі бірдей, бірақ мағынасы басқа сөздер: **омоним** Антоним сөздерді анықта **жақсы, жаман** Антоним сөздерді тап: **Биік, аласа** Анықтауыш сұрақтары: **қандай? Қай?**

Қанша? Неше? Кімнің? Ненің?

Ара, арық, жүз — сөзі **Омоним**

Ас атасы нан. Сөйлемнің баяндауышы

Нан

Ауыспалы мағынада қолданылып тұрған сөз **Жаны ашыды**

Ауыспалы мағынадағы сөз **қисық** *Ашық дауыс* сөзіне антоним: **Жабық дауыс**

Әрине, сен ойламадың. Қыстырма сөзді

табыңыз: **әрине**

Әрі қаратпа, әрі қыстырма сөзі бар қатар

Қап, әттеген-ай, алданып қалдым-ау!

Әріпті жақшалы өрнектерді санды өрнектерге айналдыруда оқушы білуі тиіс **А) әріптің орнына қойылатын санды анықтауды. В) амалдардың орындалу ретін С) өрнектің мәнін табуды**

Барыс септікте тұрған сөз **оқуға**

Айжан әкесімен оқуға кетті

Бастауыш сыныптарда математикадан мына сандар қарастырылады **Тек қана бүтін сандар**

Батыл сөзіне мәндес сөз **өжет**

Берілген сан есімдердің түрін анықтаңыз

Болжамдық сан есім

Берілген сөздерден түбірлес сөз жасайтын жұрнақтарды белгілеңіз: *Оқы, сый, біл. -ім, -лы, -гіш, -лық, -гір, -шы*

Берілген сөйлемдер ішіндегі дыбысталуы бірдей мағыналары әртүрлі сөзі бар сөйлем **мен әкеме ине сабақтап бердім** Берілген сөйлесдегі толықтауышты анықтаңыз. Білімдіден шыққан сөз, талаптыға болсын кез. **Білімдіден, талаптыға**

Болаттың ағасы жақында демалысқа шықты. Сөйлемдегі тәуелдік жалғаулы сөз **Ағасы**

Болымсыз етістіктер қатарын көрсет

Сызба, тежеме, күлме, үзбе, болма Болымсыз етістіктер **түспе, сызба, айтпа** Болымсыз етістіктің жұрнақтары-**ма, -ме,**

-ба, -бе, па, -пе

Буын үндестігі заңына бағынбайтын қосымшалары бар сөйлемді белгілеңіз: **Ақтелпек, сенікі де, Бояубаевтікі де дұрыс**

Буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалар **А) -кер, -гер, В) хана с) мен, бен, пен Д) нікі, тікі, дікі F) ов, ев, ова, ева, ин**

Буын үндестігіне бағынбайтын

қосымшалары бар сөйлемді белгілеңіз **Ақтелпек, сеніңкі де, Бояубаевтікі де дұрыс**

Буын үндестігіне сәйкес қосымша дұрыс

жалғанбаған сөз **Малшілер**

Буынға дұрыс бөлінбеген сөз **жаң-ыл-дық**

Бір буыннан тұрып тасиалдауға болмайтын сөздер қатары **В) ор, өр, ер Е) тау, тас, тіл F) аз, ту, жуу**

Бір ғана ойды білдіріп, бір ғана

интонациямен айтылатын сөйлем: **жай сөйлем**

Бірге жазылатын күрделі зат есім **Тас бақа**

Бірдей мағына беретін дұрыс жазылған сөз қатарын белгіле **шет, жаға, жиек**

Бірнеше атаулардың қысқартылуы арқылы

жасалған күрделі сөздерді көрсетіңіз:

педкеңес, ұжымшар

Біріккен сөз анықтамасы **Екі түбір сөзден жасалған сөз**

Біріккен сөз **кемпірауыз**

Біріккен сөзді табыңыз **Ақтас, Сарөзек** Біріңғай мүшелер байланысатын жалғау **да,де**

Біріңғай мүшелер қандай шылаулар арқылы байланысады? **Да, де, та,те** Біріңғай мүшесі бар сөйлемді көрсетіңіз **Әсемнің әжесі мейірімді, кеңпейіл,аққөңіл жан**

Грек тілінен аударғанда құру, біріктіру деген мағынаны білдіретін сөз.

Синтаксис

Дара етістікті көрсетіңіз **Ойнады**

Дауыссыз дыбыстар саны **26**

Дауыссыз дыбыстардың түрлері **С) ұяң** **Ғ) қатаң** **Г) үнді**

Дауысты дыбыстар қалай бөлінеді **Е)**

жуан, **Г) жіңішке**

Дос сөзінің тұрған жағы **III жақ**

Дұрыс тасымалданбаған сөздер **1)қаңт-ар, қал-амдар** **2)кү-**
нбағыс, қал-амдар 3)арма-ндастар, жолауш-ылар **4)тең- ізде,**
за-ңгермен

Дұрыс тасымалданған сөз **ауылдас-тар** Дұрыс тасымалданған сөзді белгілеңіз **Қа-**
йық, та-уық, жа-ңа

Дұрыс тасымалданған сөзді көрсетіңіз **да-**

уылпаздар

Екі мағынада қолданылатын сөздер **шаш, үй, қас**

Екі немесе одан да көп сөзден жасалған

сөйлем мүшесін көрсетіңіз **күрделі мүше**

Екі сөздің қосарлануынан жасалған сөздер

Қос сөз

Екі түбірдің бірігуінен жасалған күрделі сөз: **қоқиқаз, халықаралық, сарыарқа**
Ертең, сонымен, қалалық сенбілікке бәріміз келуіміз керек. Қарамен жазылған сөз, сөз түрінің қайсысына жататындығын анықтаңыз: **қыстырма сөз**

Ешқашан – қай сөз табына жататынын белгілеңіз. **Есімдік**

Жазда мен Астанаға барамын ба

Сұрақ белгісі

Жай сөйлем **Ғарышқа Байқоңырдан**

ұшырылады

Жай сөйлем **Ойыншықтар балаларға қатты ұнады.**

Жай сөйлемді көрсетіңіз **Бұлаққа қиялап**

түсетін тар соқпақпен келе жатырмын Жақсы күтілген үй қояндары суықтан қорықпайды. Тәуелденген сөз қатары: **қояндары**

Жақтың қатысына қарай қандай дыбыстар

айтылады **D) Ашық E) Қысаң**

Жақын сөзіне мәндес сөздер: **Таяу, жуық** Жалаң сөйлемді көрсет **Ол оқып жүр**
Жаңа мағынаға ие болған туынды сөз **Жайтартқыш**

Жаңылтпашқа тиісті қаратпа сөз....., *кеше*

неше кесе сынды? **Шеше**

Жапон ертегісін табыңыз

Құмырадағы балақан

Жиналғандардың барлығы үнсіз тына

қалды. Етістіктің түрі **күрделі** Жуан дауысты дыбыстар

А,о,ұ,ы Жіктелген етістік **айттың**

Жіктеу есімдігі бар сөйлем **Ол орындықта отыр**

Жіктеу есімдіктер қатарын көрсетіңіз

Мен,біз,сен,сіз,ол

Жіктік жалғау жалғанған сөз

Мұғаліммін

Жіктік жалғауы —————

байланыстырады: **Бастауыш пен баяндауышты**

Зат есім, сын есім, сан есім орнына

қолданылатын **Есімдік**

Ине сабақтап берші, қызым. Сөйлеміндегі қаратпа сөз.. **Қызым**

Келер шақта тұрған сөз **Елінді сүйсең -**

ерлік істейсің

Келер шақтағы етістік **сырғанайсың** Көбейтудің компоненттері **көбейткіштер** Көзді ашып-жұмғанша **жылдам** Көмектес септігінің жалғауын табыңыз **Мен, бен пен**

Көп мағыналы сөздер қатары **Жүз, қой** Көп нүктенің орнына тиісті жіктік жалғауын жазыңыз Біз сабаққа бірге дайындала —**мыз**

Көп сөз көмір аз сөз алтын .Сөйлемдегі сөздердің байланысу тіртібін анықтаңыз. **Орын тәртібі арқылы**

Күрделі мүшелер **Құя салды**

Күрделі сөз **қараторғай**

Күрделі сөзді табыңыз **торыала** Күрделі сөйлем мүшесі бар сөйлем **Бір тәулікте жиырма төрт сағат бар.**

Күрделі сын есім дегеніміз **Күрделі сын есімдер екі не одан да көп сөзден тұрады.**

Күрделі сын есімді тап **Сары ала**

Күрделі сын есімі бар сөйлемді анықтаңыз: **Ақ боз атқа мініп ап, Жұлдыздайын ағайын**

Күшейткіш буынды қос сөзді белгіле: **түп-**

түзу

Қазақ тіліндегі сөйлемдегі сөздер бір- бірімен қанша тәсіл арқылы байланысатынын

көрсетіңіз. **4**

Қазақ тіліндегі үнді дауыссыздардың санын көрсет: **7**

Қайталама қос сөздің жасалу жолын табыңыз **Бір сөздің қайталануы арқылы жасалады**

Қанат мектепке ерте келді. Осы хабарлы
сөйлемді сұраулы сөйлемге айналдырыңыз

Қанат мектепке ерте келді ме?

Қар сөзімен түбірлес **қардай қарлы** Қарама-қарсы мағыналы сөздер: **жомарт-сараң**

Қаратпа сөзі бар сөйлем **Сара, сен сабақ оқыдыңба?**

Қатаң дауыссыз дыбыстар ғана қатысқан
сөздер С) қапшықта, кітапқа Е) кітап, шахта

Қатаң дауыссыз дыбыстар қатысқан
сөздер А) хат, чек, С) көшті, кетті, Е) кітап, пасық

Қимылдың, іс-әрекеттің алда болатынын

білдіретін етістік: **келер шақ** Қимылдың, іс-әрекеттің мезгілін білдіретін үстеу **Мезгіл үстеу** *Қобыздың сырт пішінінің өзі адамның дене бітіміне ұқсас.* Сөйлемдегі есімдік **өзі**

Қобыздың сырт пішінінің өзі адамның дене бітіміне ұқсас. Сөйлемдегі есімдікті табыңыз: **өзі**

Қобызшы сөзі **Туынды сөз**

Қоңырау соғылды, мұғалім сыныпқа кірді.

Құрмалас сөйлем.

Қос сөздер — **Екі сөздің қосарлануы арқылы жасалады.**

Қос сөздің екі түрлі сөзден қосарлануы

екеу-үшеу

Қосарланып келген қатаң дауыссыз:

Астық

Қосарлы дыбыстар **е, э, ю, я**

Қуану, ренжу, аяу мақсатында айтылатын сөйлем түрлері:**лепті**

Құрамында қарама-қарсы сөздері бар сөйлем: **істің ақ-қарасын анықтап берді**
Құрмалас сөйлем құраамындағы жай сөйлем белгілері **Үтір,қос нүкте** Құрмалас сөйлем құрамындағы жай сөйлемдердің арасындағы тыныс белгілері **Үтір, қос нүкте**

Құрмалас сөйлем: **күн батты, тауды қара көлеңке басты**

Құрмалас сөйлемді анықтаңыз: **Атасы**

ертегі айтса, Ақмарал жалықпай тыңдайды.

Құрмалас сөйлемнің екінші жартысын

мағынасына қарай жалғастырыңыз:

Қарлығаш төмен ұшса, күн жауады

Қызметі мен сұраулары ортақ болып, өзара саласа байланысқан екі не одан да көп мүшелер қалай аталады? **Сөйлемнің біріңғай мүшелері**

Қызметі мен сұраулары ортақ болып,

өзара салаласа байланысқан екі не одан да көп мүшелердің атауы: **Сөйлемнің бірыңғай мүшелері**

Қысқарған сөз **АҚШ**

Қысқарған сөз қатары **ұжымшар** Қыстырма сөз **Әйтеуір, кешікпесеңдер болғаны.**

Қыстырма сөз **Менің білуімше**

Қыстырма сөз **Меніңше, бәсе**

Қыстырма сөз **Ол, меніңше, тапсырманы орындамай келмейді.**

Қыстырма сөзді белгілеңіз **әрине,рас**

Қыстырма сөзі бар сөйлем **Әйтеуір, кешікпесеңдер болғаны.**

Қыстырма сөзі бар сөйлем **Болашақта**

мен суретші болармын, бәлкім Қыстырма сөзі бар сөйлем **Кім білсін, болашақта ол суретші болар, бәлкім.**

Қыстырма сөзі бар сөйлем **Меніңше, бұл өте мықты адам.**

Лексика нені зерттейді **Сөз мағынасы**

Лепті сөйлем **Ой, жаным, ол атаның ақ тілегі ғой...**

Мағыналары бір-біріне қарама – қарсы

сөздер **жарық-қараңғы** Мағыналары бір-біріне қарама-қарсы сөздер **антоним**

Мағыналары қарама-қарсы сөздер

ыстық, суық

Мағыналары мәндес сөздер: **Ашытқы**

ұйытқы

Мағыналық жағынан бір-біріне жуық, мәндес сөздер **синоним**

Мағынасы жағынан біріккен сөздер сияқты бір ұғымның атауы болып келеді, бірақ бір бірінен бөлек жазылады. **Тіркесті сөздер**

Мағынасы жуық сөздер қатары **Әдеп, инабат**

Мағынасы жуық сөздер қатарын

белгілеңіз: **Ажарлы ,әдемі, көрікті.**

Майлану сөзінің синонимі **семіру** Мақалдағы антоним сөздер **Көз қорқақ, қол батыр**

Мақалды табыңыз **Ержігіт елі үшін**

туады, елі үшін өледі

Мақалдың қай түріне жататынын анықта:

«Мал өсірсең қой өсір, өнімі оның көл көсір» **Еңбек жіне кәсіп**

Мәндес сөздер тізбегі:

Сыйлау, құрметтеу, қадірлеу

Мәндес, мағыналас сөздер **жерлес,**

ауылдас

Мәтелді табыңыз **Қызым, саған айтам, келінім, сен тыңда**

Мәтін мазмұнына сәйкес келетін мақал

«Өлімнен қашып құтыла алмайсың»

Мезгіл үстеуінің сұрағы: **қашан?** Мекен үстеулі сөз тіркесі **Төмен түсті** Мекен үстеуінің сұрағы **қайда?**

Мен ерекше толқыдым,....., бәрі де ойдағыдай аяқталды. Сөйлемге тиісті қыстырма сөзді таңдаңыз. **бақытыма қарай**

Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін. (Абай) Сөйлемдегі толық мағыналы сөздер саны **4** Менде есімдігі қай септікте тұр **Жатыс** Мына сөйлемнен бастауыш болатын сөзді табыңыз. Айту парыздан құтылу емес

айту

Мына сөйлемнің соңына қойылатын тыныс белгісі. Жазда мен астанаға барамын ба **Сұрақ белгісі**

Нан, нен, дан, ден, тан, тен жалғаулары:

шығыс септігі

Не істедім? Не істедің? Не істеді? Деген сұрақтар есімдіктің қай шағына қойылады?

Өткен шақ

Негізгі зат есімді белгілеңіз **қант, жапырақ, ант**

Негізгі ой турасынан білдірмей,

тұспалдап, жанамалап айтылатын шығарманың түрі **Мәтел**

Негізгі сын есім **Қалың**

Негізгі, туынды етістіктер қатарын көрсет:

жаз/жаздық

Одағай сөзді табыңыз **Бәрежелді**

Ой, пікір анық айтылатын даналық ой

мақал

Ойды білдіре алатын тілдің ең кіші бөлшегі қалай аталады: **сөйлем** Ойды тиянақтайтын сөйлем мүшесі **Баяндауыш**

Ол есімдігінің шығыс септігіндегі түрі

Одан

Ол есімдігінің ілік септігінде септелуі:

Оның

Ол үшінші сыныпта оқиды **Ол**

Омоним қатысқан қатарды белгілеңіз: **Сен тотықұс бақта жүрген, ал мен қойшы мал баққан**

Омонимнің анықтамасы: **Айтылуы,**

тұлғасы бір, мағынасы басқа сөз

Осы шақтағы етістік: **күліп отырмын** Отырғышта Маржан, оның анасы, әжесі және қуыршақ отыр. Әжесі немересімен отыр, бірақ Маржан қуыршақтың жанында емес. Қуыршақ анасының жанында отырған жоқ. Маржанның анасының жанында кім отырғанын тап. **Маржан**

Өз бетімен сөйлем құрай алмайтын сөйлем мүшелері. **Тұрлаусыз**

Өздігінен сөйлем мүшесі бола алмайды:

шылау

Өткен шақтағы етістік **оқыды**

Өткен шақтағы етістіктері **Абай ертегі, әңгіме өлеңдерді тез жаттап алатын.**

Сенушілікті, мақұлдауды, мойындауды

білдіретін жол: **Дұрысында, бәсе , рас**

Синоним сөздер **ата әже**

Синоним сөздер **егу, себу, отырғызу** Синоним сөздер қатары **Әдемі, сұлу** Синоним сөздер **Тиімді , пайдалы, қажетті**

Синоним сөздерін көрсет. **Әдемі**

,сұлу,көрікті

Синонимдер қатары **Әдемі-сұлу, Алыс- қашық, батыр-ер**

Синтаксис нені зерттейді **Сөз бен сөздің**

байланысын, тіркесуін, сөйлемді зерттейді

Сөйлем құрылысына қарай нешеге бөлінеді. **Жай сөйлем, құрмалас сөйлем.**

Сөйлем мүшелері құрамына қарай

бөлінеді **5 ке бөлінеді.**

Сөйлем мүшелері құрамына қарай бөлінетін түрі **Дара және күрделі мүше** Сөйлем мүшелерінің түрлері **Бастауыш, баяндауыш, толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш**

Сөйлем түрі «Абайжан, өзіңе асыл сөз, алғыр ой тауып айтқан кісі болды ма»
Сұраулы сөйлем

Сөйлем түрін көрсетіңіз. Япыр-ай, ұшқыр

екен мына жорға **лепті сөйлем**

Сөйлемге қажетті қыстырма сөз. Күн бұлттанып келеді, ... жаңбыр жауады-ау! : **сірә**

Сөйлемге қажетті қыстырма сөз. Күн

бұлттанып келеді, жаңбыр жауады- ау. **Сірә**

Сөйлемде бастауыш болып тұрған сөз Жаңа жылға балалар қағаздан ойыншықтар жасады. **Балалар**

Сөйлемде бір сұраққа жауап беріп, бірдей тұлғада айтылған сөздер **Бірыңғай мүшелер**

Сөйлемдегі анықтауыштың жасалуы жолы

Еліктің лағы орман ішінде келе жатты.

Ілік септігінен

Сөйлемдегі ауыспалы мағынада тұрған сөз *Қатты желдің екпіні қайықты аударма жаздадыт* **Қатты**

Сөйлемдегі басқа сөздермен байланысқа түспейтін, сөйлем мүшесі бола алмайтын сөз табы **Одағай**

Сөйлемдегі ойға сөйлеушінің қалай қарайтынын білдіретін сөз: **Қыстырма сөз**
Сөйлемдердің ішінен депті сөйлемдерді табыңыз: **Отанымыздың даңқы арта берсін**

Сөйлемнің _____ мүшелері бірдей

сұраққа жауап беріп, сөйлемнің бір ғана мүшесі бола алады **Бірыңғай**

Сөйлемнің анықтамасын белгіле: **сөйлем сөздердің лексика-грамматикалық байланысынан тұратын, біршама**

тиянақты ойды білдіретін, белгілі бір интонациямен ерекшеленетін синтаксистік

құрылым

Сөйлемнің тұлға жағынан тиянақтылығы неге байланысты? **Баяндауышқа**

Сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері _____

бөлінеді: **3-ке**

Сұраулы сөйлем: **Сен болған шығарсың** Сұраулы сөйлемге айналдыр: Анаңа көмектесесің ...? **Бе**

Сын есім. **Заттың сапасын білдіреді** Сын есімнен жасалған туынды етістікті **тазала**

Сын-қимыл үстеу **Жылдам**

Табыс септікте тұрған сөз. Нұрбол күнде күшіктеріне тамақты өзі береді: **тамақты** Тасбақа – ең ұзақ жасайтын бауырымен жорғалаушы. Олар жүз жылдан артық өмірсүреді. Қолтырауындар өзендерді мекендейді. Олар жүзген кезде судың бетінде оның тұмсығы мен көзі ғана көрінеді. Акулалар екі жұма сайын

тістерін жаңартады. Туынды зат есім.

жорғалаушы

Тәуелдеулі зат есімді көрсетіңіз **Інісі** Тәуелдік жалғау жалғанған кезде түбір сөзі өзгеріске ұшыраған сөздер **1)Бұлағым, тауығым, көлігім 2)Терегім, өрнегім, добым 3)Күшігім, талабым, жауабым**

Тәуелдік жалғауы жалғанған сөз қатары

Ынтымағы

Тәуелдік жалғауы жалғанған сөз: **кітабың** Тәуелділік жалғанған сөздер **мұғаліміміз, халқы**

Тәуелділік жалғауындағы сөз үнемі

тіркеседі. **ілік септік**

Тек қана қатаң дауыссыздары бар сөз **Қыс** Тимур, Марат,Болат,Ринат және Ораз кезекте тұр.Тимур Мараттың алдында, бірақ Ораздан кейін тұр.Болат пен Ораз бірге тұрған жоқ, ал Ринат Ораздың да, Тимурдың да, Болаттың да жанында тұрған жоқ. **Ораз, Тимур, Марат, Болат, Ринат**

Толықтыр. Сөйлеушінің сөйлемде айтылған ойға қатысты әр алуан көңіл- күйін білдіретін сөзді..... дейміз

Одағай

Толықтыр: Тілде біреудің назарын аудару үшін қолданылатын сөздерді.....сөз дейді:

Қаратпа

Туынды етістік: **кетпе**

Туынды зат есім **сәбилік** Туынды зат есімдерді көрсет. **Аспаз,арбакеш**

Туынды зат есімді көрсетіңіз **қайраткер**

Туынды сөздері бар қатарды көрсет

Ақылдас, ойлан, басшы

Туынды сөзді табыңыз **Қонақшыл** Туынды сын есім қатары **айнадай** Түбір тұлғасын сақтаған біріккен сөзді көрсет **Тасбақа**

Түбірлес сөздер **Оқулық, оқушы** Түбірлес сөздер: **суат, сусын, сулық** Түбірлес сөздерді белгіле **балалық, балақай, балажан**

Түбірлес сөздерді белгіле **Сушы, сулық, суат**

Тыныс белгілері дұрыс қойылған сөйлем

Көктем келді: күн жылынды, жер көгерді.

Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлем

Қараңдар, балалар, тырналар да ұшып келіпті.

Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлем

Ата өнері — балаға мұра.

Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлем

Әлемде алуан-алуан құстар бар.

Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлем **Ол аң, яғни сүтқоректі жануар**

Тыныс белгісі дұрыс қойылған нұсқа: —

Шырағым, елсіз жерде неғып жүрсің? Тілдің қатысына қарай айтылатын дыбыстарды белгілеңіз **жуан**

Тілімізде жалғаудың неше түрі болады **4 түрі (көптік, тәуелдік, жіктік, септік түрі)**

Ұяң дауыссыздан басталған сөзді белгілеңіз **Балалармен**

Үн мен салдардың қатысына қарай айтылатын дауыссыз дыбыстар: **Қатаң, ұяң, үнді**

Үнді дауыссыз дыбыстар қатары

1)Ң,Р,Й,У 2)Л,М,Н

Үстеудің мағыналық түріне қарай бөлінуі

7

Фонетикалық жаттығулардың міндеті **Буын мен дыбысы жақсы айыра алу** Шөре-шөре, лағым, Тентек болма, шұнағым. Өлең жолындағы қарамен жазылған сөздердің қай сөз табына жататынын белгілеңіз **Одағай**

Шылау **Сөз бен сөзді байланыстырады** Шылаудың ережесі **Өз алдына толық мағынасы жоқ сөздерді шылау дейміз** Шылаулар: **да ,де,та,те,үшін**

Шылауы бар сөйлем **Газет те, журнал да жеткілікті**

Шылауы бар сөйлем **Қала да, дала да**

көркейе түскен

Ілік септігінің жалғаулары-**ның, -нің, —**

дың, -дің,

Қазақ әдебиеті

...Болаттай берік, алмастай өткір болған. Батыр келбетті кесек тұлға, күшті қайрат оның бойына біткен қасиет еді... деген жолдар кімнің бейнесі **Амангелді**

« Туған жеріміз-Қазақстанда суы телегей теңіз де, ұшар қар басқан зеңгір тауда, көкпеңбек боп түзеген орман да баршылық.» Үзінді қай шығармадан: **Туған жер. Ө.Қанахин Бұтақты бүге балбырап, Көз тартады көріңіз**

«.....Су бетіндегі түтін тараған кезде жан-жақтан дүңкіл естілді. Дүңкіл әуелі ақырын, сонан кейін қаттырақ естіле бастады, ақырында, жан-жақтан қуанышты дауыстар естілді» деген үзіндінің авторы **Л. Толстой. «Акула»**

«Ағынды өзен, «асқар тау», «қасиетті тіл» деген сөз тіркестері кездесетін өлеңнің авторы **М.Мақатаев**

«Айы туып, жұлдыз күні жанған ел» деген өлең жолдарының тақырыбы **Ш.Сариев**
«Тәуелсіздік монументі»

«Айы туып, жұлдыз күні жанған елі» деген

өлең жолдарының тақырыбы **Тәуелсіздік монументі. Ш.Сариев**

«Ақ атан шөккен жерге елді

қоныстандырың- дар» қандай шығармадан алынған үзінді **Райымбек батыр**

«Алатау өлеңінің авторы **А.Байтұрсынов**

«Алисаның арманы» әңгімесінің авторы

Ә.Желлун

«Алисаның арманы» әңгімесінің авторы

Джани Родари

«Алтын сақа» қандай ертегі түріне жатады? **Қиял-ғажайып ертегі**

«Алтын Ұяң Отан қымбат, Құт берекең

атаң қымбат» деп басталатын шешендік сөз **Қазыбек би**

«Атан түйе шөккен жер» тіркесі кімге қатысты айтылған **Райымбек батырға**

«Бай болсаң, халқыңа пайдаң тисін...» деп бата берген кім? **Әйтеке би**

«Балалар, тез жиналыңдар» қандай сөйлемнің түріне жатады **Бұйрықты сөйлем**

«Балаларға» өлеңінің авторы **Ж.Жабаев**

«Балама хат» өлеңінің авторы **Ж. Жабаев**

«Болаттай берік, алмастай өткір болған. Батыр келбетті кесек тұлға, күшті қайрат оның бойына біткен қасиет еді...» деген жолдар кімнің бейнесін береді **Махамбет Өтемісұлы**

«Біз көмекке келгенше әлгі тырна сорлы суға түсірмей ұстап тұрыпты» Әңгіменің авторы мен тақырыбы **Эрих Распе Китпен кездесу**

«Біз үйге қайтып келе жатқанда, ағаш

басында отырған бір сілеусін қапыда жолдасыма атыла секірді. Бірақ ол саспады, сілеусінді арқасынан асыра сілтеп тастап, жекпе-жекте желкесін үзді»

деген үзінді— —ертегісінен алынған.

Бұғышақ пен оның серігі

«Ғарыш қыраны» өлеңінде ғарыш әдемін шебер суреттеген жазушы **Т.Молдағалиев**

«Даламыздың даңқысың, Балауса гүл- балғын қыз». Қай өлеңнен үзінді **Сағи Жиенбаев. «Әлия»**

«Дарабаз» романының авторы **Қ.**

Жұмаділов

«Елігі ешкісімен есебі жоқ, жайылып сайын шөлде сайраңдаған» үзіндісі алынған шығарма **Алтай**

«Енді, қазақ, бір-біріңді аяла!Түбі бірге түп қазыққа шоғырланған!»- деген өлең жолдары алынған шығарма«**Астана» К. Ахметова**

«Жанатын тас шығатын жер екен

мынау» деген жолдар кездесетін әңгіме

Екібастұз

«Жанатын тас шығатын жер екен мынау» деген жолдар кездескен әңгіме **Екібастұз**

«Жанын қиып халқы үшін, Жанып түскен ақ жұлдыз» Кім туралы? **Әлия**

«Жеңіс жырын сайраңдар» шығармасының авторы **Жамбыл Жабаев**

«Жуан мен жіңішке», «Жанға жайлы жаңа таныстар» атты шығарманың авторы **А.Чехов**

«-Кел дегендей болды көкше. Көкке

төбеңді тигізейін дегендей болды көкше» —

деген жолдарының авторы кім?

С.Мұқанов

«Көгілдір түс аясы- Бейбіт дала елесі» өлең жолдарының тақырыбы **Біздің Елтаңба**

«Көкшенің кеудесінде» мәтінінің авторы

С. Мұқанов

«Көкшетау» поэмасының авторы

С.Сейфулин

«Күш атасын танымас» мақалы сәйкес келетін шығарма: **Қ.Жұмаділов**

«Қабанбай»

«Кімнің мекені жақсы?» мәтіннің авторы

С.Жүнісов

«Қазақ батырларының заманында» өмір сүрген хан **Абылай хан**

«Қазақ батыры ... жасы 80-ге келген екен» деген үзінді кімге арналған? **Бөгенбай батыр**

«Қазақ солдаты» романының авторы

Ғ.Мүсірепов

«Қазақ, қалмақ екеуі беттесіп соғысқа келіпті» қай шығармадан алынған үзінді **Әбілмансұр**

«Қазақстан таулары» өлеңінің авторы

А.Сейтақ.

«Қазақтың батыры ... жасы 80-ге келген екен.» деген үзінді кімге арналған?

Бөгенбай батыр

«Қайран жерім» өлеңінің авторы

Ш.Бөкеев

«Қарлығаш әулие» атанған би **Төле би**

«Қызыл – жасыл» қос сөз түрі **екі түрлі сөздің қосарлануы арқылы**

«Мектеп-біздің анамыз» өлеңінің авторы

Ө. Тұрманжанов.

«Мынау жатқан саф мыс Трансваальден келген деп жазылыпты. Бұл- қазақ даласының қазынасы» деген жолдар жазылған мәтін **Туған жердің тасы да танымал**

«Олжабай батыр бастаған әскер жоңғарлармен бірнеше күн соғысты. Ақырында жоңғарларды қырғынға ұшыратты» деген үзінді қай шығармадан алынған **Батырдың ұрпағы**

«Өркенің өссін» мәтіндегі бата берген кісі

Төле би

«Республика рәміздері» өлеңінің авторы **Т. Молдағалиев**

«Сақина» ертегісіндегі негізгі идеяны

анықтаңыз **Ерінбей еңбек еткен жақсы өмір сүреді**

«Сәлем беру де-.....» Осы мақалды

аяқтаңыз **Парыз**

«Сонау дала төрінен,Жанады екен от болып.Ұшақтар да сонымен,Зулайды екен оқ болып»Өлеңнің тақырыбы мен авторы. **Мұнай теңізі Ф.Оңғарсынова**

«Сүйемін, өскен Отаным» өлеңнің

авторын тап **М.Мақатаев**

«Тамсандырған дала» әңгімесінің кейіпкері **Ә.Қастеев**

«Тәуекелге бел буған адамды қорқыныш билемейді» деп айтқан **Бауыржан**

«Тәуелсіздік монументі» өлеңінің авторы

Ш.Сариев

«Толқымайтын жүрек», «тасымайтын қан», «сезбейтін сезім», тіркестері қолданылған шығарманың авторы: **Баубек Бұлқышев**

«Төңірек ашық, тұман жоқ,Көктен нұрын

күн септі»-деген өлең жолдарының авторы

І.Жансүгіров «Көктемде. Өлеңі

«Тәртеу түгел болса, төбедегі келер, алтау ала болса, ауыздағы кетер» деген

жауынгерлерді ерлікке шақырған кім? **Б. Момышұлы**

«Туған жердің тасы да танымал» атты

шығарманың авторы **М. Сәрсек**

«Туған жеріміз –Қазақстанда суы телегей теңіз де, ұшар басын мәңгі қар басқан зеңгір тау да, көкпеңбек боп бой түзеген орман тоғай да баршылық» Үзінді қай шығармадан

алынды. **Туған жер Ө.Қанахин**

«Туған өлкем» өлеңінің авторы **Қ. Жұмағалиев**

«Туған тілім» деп жырлаған ақын

Д.Әбілев

«Туған тілім» өлеңінің авторы **Д. Әбілев**

«Туған халқыңа деген ұлы махаббат туған жерге деген сүйіспеншіліктен басталады» сөзінің авторы **Әшімбаев**

«Түйенің туған жері мен ботасына деген ыстық махаббаты әкемді қатты тебіrentті» деген жолдар алынған

шығарманың аты **Туған жердің ыстығын-ай**

«Ұлытау – жер кіндігі Ұлт бірлігін

сақтаған!» деген жолдардың авторы

А.Сейтақ

«*Үдере көшкен,Бабалардың Мекені* – бұл өлең жолына арқау болған жер **Түркістан**

«Үш батыр» мәтініндегі батырларды табыңыз **Бөгенбай, Наурызбай, Қабанбай**

«Шал мен теңіз» шығармасының авторы.

Эрнест Хэмингуэй

«Шалшық, балшық, Балшық, шалшық, Балшықтан ал шық» шығарманың қандай түрі.

Жаңылтпаш

«Ыстық қой, шіркін туған жер!» деген жолдар... шығармасынан алынған.

Ж.Аймауытовтың

«*Ыстық қой, шіркін, туған жер!*» деген сөздер кімнің шығармасынан алынған **Ж. Аймауытовтың**

28 жыл бойы жалғыздықтан жапа шеккен, өмірін шытырман оқиғамен өткізген кейіпкер **Рабинзон Крузо**

А.Сейтақ «Қазақстан таулары» өлеңіндегі тау аттары **Алатау , Алтай**

Абайдың қара сөзіндегі күллі адам баласын қор қылатын үш нәрсе **надандық, еріншектік, залмдық** Абылайханның шын есімі **Әбілмансұр** Агроном мамандығы туралы шығарма «**Күріш туралы сыр**». **Б.Исаева** Ағылшын жазушысы **Кипленг Редьярд** Айтыстың қай түріне жататынын анықта: Замандас, сөз таба алмайса сасайынба?

Жолынан бұрынғының асайын ба? Әдеті

бұрынғының болғаннан соң, Жапанға елден шығып қашайын ба?! **Жігіт пен қыз** Аңыз әңгімеде қандай оқиғалар беріледі **шындық оқиға мен қиял ғажайып оқиға**

Аңыздарда кездесетін кейіпкерлер

Алдар көсе

Аңыздың ерекшелігі: **шындық оқиға мен қиял ғажайып оқиға араласады**

Артта мұнартқан тау қалды. Сөйлемдгі

үстеуді анықтаңыз **артта**

Асқар Дулатов «Аяулы Жақаң» _____ әңгімесін кімге арнап жазған: **Міржақыпқа**

Аты аңызға айналған партизан, көрнекті жазушы Қасым Қайсенов қай жылы туылды? **1918**

Ауыз әдебиетіне жатады **Қобланды батыр**

Африка жағасында болған оқиға туралы

шығарма **Акула**

Аякөз маңында болған соғыста жоңғарларды біржолата бас идіріп, ақ үйді аман алып, бұдан былай жауласпауға келісім жасаған батыр **Бөгенбай батыр** Әдебиеттік оқуда мақал-мәтелдер туралы түсінік беретін тарау **Халық ауыз әдебиеті**

Әр нәрсені бейнелеу кезінде тапқырлық танытатын айтыс: **Жұмбақ айтысы**

Б.Момышұлы дүниеге келген жер?

Жамбыл облысы

Бай болсаң, Халқыңа пайдаң тисін. Батыр болсаң, Жауға найзаң тисін. Кімнің шешендік сөзі **Әйтеке би**

Балаларға арнап жазған ертегілер арқылы дүние жүзіне даңқы жайылған жазушы
Ханс Андерсен

Батырлар жырлаған оқиғаны күшейтіп,

үлкейтіп айту **кейіптеу**

Батырлар жырындағы оқиғаны күшейтіп

,үлкейтіп айту **Теңеу**

Баян тауын қорғаған батыр **Жасыбай** Бердібек Соқпақбаевтың өмір сүрген жылдары
1924-1992жж

Берілген жолдарына авторы *Атадан ұл туса игі, Ата жолын қуса игі* **Төле би**
Берілген сөздердің ішінен көп мағыналы сөзді табыңыз: **Кілт**

Берілген үзінді қай шығармадан алынғанын анықта. Бір күні менің уақытым болмады да, Мәнсияны

бақшадан әкесі Ахмет алып қайтты. Күн керемет суық болатын. **Бала Мәншүк**
Берілген үзінді Қасым Қайсеновтың қай шығармасынан алынған? «...Орман ішінен жүрегіңді жалғайтын нәр таба қою оңай емес. Пышақтың ұшымен қайыңның қабығын тесіп, оған түтік іспеттес іші қуыс шөп сұғып, астына консерві қалбырын тосып қоямын. Ішсем әжептәір нәр алып, жүрегім жалғанып қалғандай боламын» : **«Жас партизандар»** *Болаттай берік, алмастай өткір болған. Батыр келбетті кесек тұлға, күшті қайрат оның бойына біткен қасиет еді...* деген жолдар кімнің бейнесін беретінін көрсетіңіз **Амангелді батыр** Бородино селосын қорғаған автоматшы-батыр **М.Ғабдуллин**

Бұқар жырау «Құлағанға ұқсайды,

қазақтың қамал қорғаны» деп кім туралы айтқанын белгілеңіз **Бөгенбай батыр**

Бұқар жыраудың «Құлағанға ұқсайды, қазақтың қамал қорғаны» деп айтқан жоқтау кімге арналған **Бөгенбай батырға** Бұл қай өлең жолдары Көк орман, көктем тоғай маужыраған, Сұлудың көзіндей көл жаудыраған **«Алатау»**

Бұхар жырау «Құлағанға ұқсайды, қазақтың қамал қорғаны» деп кім туралы айтқанын белгілеңіз **Бөгенбай батыр** Ғ.Мұстафиннің « Дауылдан кейін» атты көлемді шығармасы қай жылы жазылды.. **1959**

Ғасырлар бойы қазақтың ауыз әдебиетінде ертеден келе жатқан жарысы **Айтыс**

Ел аузында көбінесе сөйлеу тілінде қолданылатын сөздердің бай және ақылға толы

Мақал-мәтелдер

Ел, жер тарихы, оның өткені туралы шығарма **Миуалы ағаш. М.Етекбаев** Еліктің лағы әңгімесіндегі кейіпкер **Түймебай**

Жазушы, әдебиет зерттеуші ғалым, Ұлы Отан соғысының батыры **М.Ғабдуллин**
Жақыннан жарым жау шықса, Белдеудегі пырағым, Мың жылқыны суарған

,Төскейден аққан бұлағым Артықша туған еренім!Жыр кімге арналған

Қабанбай Жамбыл облысы Шу ауданының Жайсан жайлауында дүниеге келген кім? **Төле би** Жанатын тас шығатын жер екен мынау» деген жолдар кездесетін әңгіме.

Екібастұз

Жасында «қоңыр қозы» атанған жазушы

Мұхтар Әуезов

Жауға аттанған батыр бейнесі суреттелген шығарманы табыңыз **Ер Тарғын**

Жоңғар хандығына елшілік, мәмлегерлік жолмен үш рет барған кім **Қазыбек би жоспарлы түрде баяндау**

Жусан исінің авторы кім? **Сайын Мұратбеков**

Жұмбақ айтыс ақындары **Нұржан мен**

Сапарғали

Ит балапанға ептеп жақындай бергенде кенет қара тұмақ **Торғай.И.Тургенов** К. Салықовтың «Астана – Азияның ару

қызы» өлеңінен үзінді **Аңсатқан шырын, шәрбат бал-уызы**

К.Ахметова «Астана» өлеңінде Сарыарқа

жерінде ... орналасқан **Есіл** К.Оразбекұлының «Елтаңба мен ту туралы жыр» шығармасында кездесетін мақал **Ат- ердің қанаты**

К.Оразбекұлының «Елтаңба мен Ту

туралы жыр» шығармасында кездестірілген мақал **Ат-ердің қанаты**

К.Садықовтың Астана-Азияның ару қызы өлеңінен үзінді **Аңсатқан шырын,шәрбат**

бал-уызы

-Кел! – дегендей болды көкше.-Күмбезіме

шық! – дегендей болды көкше.-Көкке төбеңді тигізейін! –дегендей болды көкше.
 Үзіндінің авторы **Ы. Алтынсарин** Кел! дегендей болды көкше,Күмбезіме шық дегендей болды көкше **С.Мұқанов**

Киттің жұтқыншағы неге мұндай? Шығармасының авторы **Р.Киплинг** Көкшенің кеудесінде мәтіннің авторы **С.Мұқанов**

Күллі адам баласын қор қылатын қасиет

бар. Мақтаншақтық, өтірік айту,жалқаулық

Күш атасын танымас мақалы сәйкес

келетін шығарма

Қ.Жұмаділов Қабанбай

Қ. Аманжоловтың «Туған жер» өлеңіндегі

шумақ пен тармақ саны **4 шумақ, 16**

тармақ

Қ. Ахметова «Астана» өлеңіндегі Сарыарқа жерінде.....
 орналасқан

Есіл

Қабанбайдың шын есімі **Ерасыл**

Қазақ батырларының заманы туралы шығарма **Ш.Уәлиханов «Абылай хан»** Қазақ халқы үлкен ойды аз сөзге сыйғызған халық ауыз әдебиетінің түрі **Мақал-мәтелдер**

Қазақстанның қай жерінде алғашқы адамдар баспаханаға жарайтын үңгірді тапты
Қарағанды

Қайнар, Қарасазым – ай! – авторын анықтаңыз **М.Мақатаев**

Қайсарлық пен адал достыққа куә болған жаудың қолбасы қай шығармадан алынған?
Екі дос.М.Қуанышбаев Қалмақ қырған деп аталған жер **Баянауыл**

*Қалың құрақ нуға бітем,Қоры үзілген қуға бітем.*Бұл қай түліктің атынан айтылған сөз екенін анықтаңыз **Сиыр** Қанағатсыздық жөнсіз астамшылық қайрымдылық пен адамгершілікті сақтай алмаушылықтың неге әкеп соқтыратынын қандай шығармадан

анықтауға болатындығын белгілеңіз. **Балықшы мен балық**

Қиял-ғажайып ертегісінің неше саласы бар

2

Қобыланды батырдың тұлпары **Тайбурыл**

Қоңырсыған сүт, қайнатқан қаймақ иісі....түтіннің иісі» деген жолдар кездесетін мәтін. **Ж.Аймаутов.**

Қартқожаның туған жері

Қорқыт ажалдан құтылу үшін **Тынымсыз күй тартты**

Қорқыттың өмір сүрген уақыты **8-9 ғасыр**

Құрманғазының анасының есімін тауып, белгілеңіз **Алқа**

Қыз бен жігіт айтысы-айтыстың қай түріне жатады **Ақындар айтысы**

Л.Толстойдың әңгімесінен келтірілген

«суда теңіз алабының жоны көрініп келе жатыр екен» деген үзіндіде ненің қимылы жөнінде айтылған **Акуланың**

М.Дулатов туған жері, туған жылы **Қостанай өңірінде 1885 жылы 25.11.айда туылған.**

М.Дулатовтың алғашқы өлең жинағының аты **Оян,қазақ**

М.Дулатовтың туған жері туған жылы

Қостанай өңірінде, 1885ж

М.Мақатаевтың «Отан» өлеңі қалай басталады **Күнін сүйемін** М.Мақатаевтың «Сүйем, өскен Отанымды! Өлеңіндегі жанр **Поэзия** Мағжан Жұмабаев жырға қосты **Бурабай** Майдандас жолдастары оны **«Шығыс жұлдызы»** деп атады. Ол кім және ол туралы білетіндеріңіз **Әлия**

Мақалды аяқта: Едің көркі-елімен Отан көркі- **Жерімен**

Маугли жөнінде жазылған әңгіменің авторын белгілеңіз **Редьярд Киплинг** Мәншүкпен қан майданда қатар жүріп, соғыс тауқыметін бірге көрген ерлі- зайыпты майдангерлер **Александра Халимулдин, Әкенай Халимулин** Мәншүктің шын аты **Мәнсия**

Мәулен Б.Соқпақбаевтың қай шығармасының кейіпкері. **«Шал мен бала»**

Медеу туралы жырлаған ақын**Қ.**

Толыбаев

Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін (Абай) Сөйлемдегі толық мағыналы сөздер санын белгілеңіз **4**

Мына өлең жолдары қай шығармадан Бұтақты бүге балбырап, Көз тартады көріңіз. Алма піскен албырап, Маужырап барқыт қоңыр күз **«Ауыл күзі»**

Мына өлең жолдарын толықтыр Балалар аманбысың шырақтарым, майысып келге біткен құрақтарым Ішінен асып кетсе бір аптаның: **Жүрмесем есеңгіреп тұра алмаймын**

Мына өлең жолдарының тақырыбы қалай аталады Адам да, мал да өзінше Жүр жадырап далада, Жаңа жылды қарсы ап тұр, Кәрі де, жас та бала да **«Наурыз»** Мына үзінді қай жазушының ... -Ғафу етіңіз Васмлий Матвеевич, мен сіздің келіп қалғаныңызды аңғармай қалдым- деп әдеппен сәлем берді. -Оқасы жоқ. Ия, Шоқан Ертістің арғы бетіне қарай қалыпсың, Не көріп тұрсың? — Туған

елімді көріп тұрмын,-деді Шоқан Ертістің арғы бетіне қарап тұрып,-мына өзеннің арғы бетінде біздің ауыл бар ғой. Шіркін, барар ма еді, дала қазір қандай тамаша екен! **С.Бегалин**

Мына үзінді қай шығармадан. Е, қарағым,орман да тіршілік иесі. Олар оянса өте қиын болады. Қайта аман-есен шығып кеткендерің жақсы болған.

Әйтпесе оралуларың да қиын болып қалуы мүмкін еді. **«Орманның оянуы»**

Мынау жатқан саф мыс Трансвальден келген деп жазылыпты. Бұл қазақ даласының қазынасы» деген жолдар жазылған мәтін **Туған жердің тасы да танымал**

Мюнхаузеннің басынан кешкен хикаялары туралы жазған жазушы **Эрих Распе** Мюнхаузеннің хикаяларын оқи отырып қазақ халқының қандай кейіпкеріне ұқсастығы барын байқауға болады **Тазша бала**

Н. Ғабдуллиннің «Батырдың мінезі» мәтіні қай батыр туралы **Б.Момышұлы** Н.Байғанин Ер туралы жыр өлеңінде кім туралы жырлаған **Төлеген Тоқтарұлы** Н.Жүнісбаевтың «Елін аралаған ерлік бала» шығармасы кім туралы: **Мұстафа Өзтүрік**

Негізгі ой турасын білдірмей тұспалдап, жанамалап айтылатын шығарманың түрі: **Мәтел**

Негізгі шарты үш салаға бөлінетін шығарманың түрін көрсетіңіз **Ертегі** Оразқан Асқардың шығармасын белгілеңіз **Туған жер**

Орыс жазушылары И.Крылов, Лев Толстой шығармаларын қазақ тіліне аударған **Ы.Алтынсарин**

Орыстың ұлы жазушысы Л.Толстойдың шығармасын табыңыз **«Акула»** Ө.Тұрманжановтың «Туған өлкем» өлеңінің алғашқы шумағы қалай басталады **Көгінде күн нұрын төккен**

—Өгізді өрге салма, қанатың талар,наданға көзіңді салма, сағың сынар. Досыңа өтірік айтпа, сенімің кетер, дұшпаныңа сырыңды айтпа, түбіңе жетер. Берілген мәтін шығарманың қай түріне жатады. **Шешендік сөз**

Райымбек ауданында туған ақын.

М.Мақатаев

Райымбектің су көзін ашқан құралы

Найза

Рейхстагқа Рақымжанмен ту тіккен

Григорий Булатов

Республика рәміздері өлеңінің авторы

Т.Молдағалиев

С.Жүнісовтың «Кімнің мекені жақсы?» шығармасындағы кейіпкер **Құрбақа** С.Жүнісовтың «кімнің мекені жақсы?»мәтініндегі өзі тар,өзі қараңғы, өзі қауіпсіз мекен **тышқанның**

Соғыста пулеметші атанған қазақ қызы

Мәншүк

*Сонау дала төрінен, Жанады екен от болып. Ұшақтар да сонымен, Зулайды екен оқ болып.*Өлеңнің тақырыбы мен авторы **Мұнай теңізі Ф.Оңғарсынова**

Сөз анасы-құлақ,су анасы-бұлақ,жол

анасы-тұяқ деп айтқан **Сырым шешен** Сөздердің мағынасына қарай бөлінуі **Сөз таптары**

Табан атынан тауып сөйлейтін тапқыр,

сөзі терең, қысқа айтылатын өнер.

Шешендік өнер

Тамсандырған дала» әңгімесінің кейіпкері

Қаныш Сәтбаев

Тарғынмен жекпе-жекке шыққан қалмақ батырын табыңыз **Домбауыл**

Тарихта болған танымал адамның басынан өткен оқиға туралы баяндалатын халық ауыз әдебиетінің түрі. **Аңыз** Толқымайтын жүрек, «тасымайтын қан»,

«сезбейтін сезім» тіркестері қолданылған шығарманың авторы **Баубек Бұлқышев** Төле би кімге бата берген **Әбілмансұрға**

Төмендегі анықтамалардың қайсысы

«**аңыз әңгіме**» ұғымын мәнін толық ашатынын табыңыз **Аңыз-өмірде болған адамның басына құрылған халық шығармасы**

Төмендегі жолдардың авторын белгілеңіз

Ашу деген- ағын су, Алдын ашсаң, арқырар. Ақыл деген – дари Аңыздың ерекшелігі **шындық пен қиял – ғажайып оқиға араласады**

Төмендегі мәтін түрі **шешендік сөз**

Төңірек ашық, тұман жоқ, көктен тұрын күн септі» -деген өлең жолдарының авторы: **І.Жансүгіров «Көктемде»** Туған жердің тасы да танымал» атты шығарманың авторы **М.Сәрсек**

Туған өлке туралы берілетін бөлім **Кәусар бұлақ**

Туған халқына деген ұлы махаббат туған

жерге деген сүйіспеншіліктен басталады» сөзінің авторы **С.Әшімов**

Түйенің туған жері мен ботасына деген ыстық махаббаты **Қ.Сапарбаев Туған жердің ыстығы ай**

Тынымсыз күрестен шаршаған әрі

қажыған қарттың өлімі **Ажал улы жыланға айналып, қартты шағып алады.**

Ұлы Отан соғысы кезінде кім жіберген

ақшаға ұшақ жасалды. **Қажымұқан Мұңайтпасов**

Ұлы Отан соғысы тақырыбына жазылған

шығарма **Атадан қалған тұяқ. Ш.Айтматов**

Ұлы Отан соғысынан кейінгі балалардың

ауыр жағдайы баяндалған әңгіме **Жусан иісі**

Ұшқан ұя мәтіні **Бауыржанға**

Федор Тимофеич , Иван Иваныч, Апай қай кейіпкерлердің аты екенін табыңыз.

мысық,қаз,ит

Хан, қойшы, сұңқар, шөже торғай сөздері қай ертегіні еске түсіретіндігін табыңыз.

«**Ажалдан құтқарған асыл сөз**» Ханның құнын бір арба жібектің күліне теңеген шешен **Сырым Ш.Мұртазаның** «Бала Тұрар» әңгімесіндегі «Қызыл Жебе» ... аты : **Жылқының**

Шөре-шөре, лағым Тентек болма, шұнағым.Өлең жолындағы қарамен жазылған сөздер қай сөз табына жататынын белгілеңіз **Одағай** Шумақтағы қаратпа сөздердің саны, Күлдірген-ай, Күлдірген! Жуамын деп еденді Үйдің ішін бүлдірген.Әй, Күлдірген, Күлдірген! **5**

Шығарма дегеніміз не? **Белгілі бір тақырып бойынша өз ойын** Шығарманың түрі:*Шорағай шоршып кетті,Шорабай шоршып кетті. Шорағай қорқақ па? Шорабай қорқақ па?*

Жаңылтпаш

Шығыс шынары деп кімді атаған? **Әлия** Шын мәніндегі ақындар айтысына жататын мәтін тақырыбын белгілеңіз.

Асаубай мен Қылтума

Ыстық қой шіркін туғанжер деген сөздер кімнің шығармасынан алынған **Ж.Аймауытов**

Математика

$(16176-4263):57*32$ өрнегінің мәні **6688**
 $(420*30-28000:70)+35*11-5$ өрнегінің мәнін табыңыз **12580**

$(5+10):3 + 5$ Амалдардың орындалу реті **С) алдымен жақшаның ішіндегі амал, содан кейін бөлу, қосу D) ал алдымен жақшаның ішіндегі амал, содан кейін солдан оңға қарай** $(814+36*27) \div (101-2052 \div 38)$ өрнегінің

дұрыс мәнін табыңыз. **38**

$(8400-8200)*250$ өрнегінің дұрыс оқылуы **250 есе арттыр, 8400 бен 8200-дің айырмасын**

$(864+159) * 28+18258$ өрнектерінің мән

46902

$(980-465)-198$ Өрнегінің мәні **317** $(a+b)*4$ өрнегіне тең болатын өрнекті көрсетіңіз.

4a+4b

$0:7=0$

1 3 жүздігі 0 ондығы 5 бірлігі бар санды

көрсетіңіз **305**

1 апта 1)168 сағат 6 тәулік 2)24 сағат

1 метрдің оннан бірі, жүзден бірі, мыңнан бірі **С)он миллиметр, Д)бір миллиметр, Е)он сантиметр**

1 минут сағаттың қандай бөлігін алатынын

анықта

1 тоннаның мыңнан бірі, жүзден бірі,

миллионнан бірі: **мыңнан бірі 1 кг, жүзден бірі 10 кг, миллионнан бірі 1г**

100 мың.100 жүздік және 100 бірлікті

қосқанда пайда болған санды белгіл

110100

100508 санның оқылуы **жүз мың бес жүз сегіз**

123456789 санында неше бірлік миллион,

неше ондық миллион, неше жүздік миллион бар **1 мың. млн**

13\12, 22\22, 35\29 бөлшектер **Бұрыс**

130 мың 5 онд 5 бірліктен құрастырылған

санды белгіле **130055**

14 санының квадраты мен кубы **Е) 196**

В) 2744

14390 санын 3 жүздікке азайтсақ, қанша

қалады **14090**

$149 \cdot 6 - 980 : 5 + 278 =$ **Д) 420 (В) 976)**

$15 \cdot 5 - 14 : 7$ өрнегі **Айырма**

$16 : 4 + 24 : 4 = [] : 4$ теңдігі дұрысболуы үшін бос торға тиісті санды таңдап, белгілеңіз **40**

160 бұрыш - бұл бұрыштың қай түріне

жататынын көрсетіңіз. **доғал бұрыш**

1квadrat метр тең **10 000 см², 100 дм²**

2 кластың 348 бірлігі бар сан **2986547201**

2 кластың 348 бірліктері бар сан

5126348258

2 метрдің $\frac{4}{1}$ үлесі **50 см**

2 сыныпта емлесін үйренетін дауыссыздар **С) к, г Д) л, р Е) б, п Ф) н, ң**

20 метрдің бестен бір бөлігі **4м**

218016 санын 18016-ге азайт **200000**

239-бен 119-дың айырмасының үш есе арттырылуы **360**

30 метр арқанның бестен бір бөлігі кесіп алынды. Кесіп алынған арқанның ұзындығы?

18

$$30\text{м}^2 - 300\text{дм}^2 = 2700\text{дм}^2$$

3367*3=111111 заңдылығына сәйкес келетін жазулар **1)**

3367*66

2)3367*99

3-4 сынып білім мазмұнында ұзындық бірліктері арасындағы қатынастар **A)**

10дм=100см B)10см=100мм

F)1м=10дм

H)10м=1000дм

365365 санын 35635 ке арттыр **401000**

47 жүздік =**4700 бірлік**

4-сынып бітірген балада болатын дағдылар **1)Шеңбер салу, 2)Геометриялық фигураларды латын әріптерімен белгілеу, 3)текшенің көлемін табу, 4)Паралель және перпендикуляр түзулер сызу**

4-сыныпта шамалар арасындағы тәуелділіктермен танысады **1) Жылдамдық, уақыт, қашықтық 2)**

Өнімділік, уақыт, атқарылатын жұмыс

3) Егіншінің түсімділігі, ауданы, массасы

5 5 5 5= 50 **C) *,+,* 5*5+5*5=50**

5 мүшелдің 2/1 бөлігі **30 жыл**

5 м-де неше дм, см, мм бар. **B) 5000 мм E) 500 см F) 50 дм**

5 тің кубы неше болады? **C) 125**

50*20*80:2 Амалдарының орындалу реті

солдан оңға қарай

560 санының квадраты мен кубы **B) 313 600 F) 175 616 000**

570 бен 230 санының айырмасын 650

санына кос **990**

6 жүздік мыңдық, 5 ондық мыңдық, 4 бірлік мыңдық, 3 жүздік, 2 ондық, 1 бірліктің жазылуы. **654321**

- разрядтың 7 бірлігінен, 5 разрядтың 5

бірлігінен, 2 разрядтың 2 бірлігінен тұратын сан **720050**

6 т = 6000000 гр ; 6000кг; 60 ц;

$63 \cdot (80 - a) = 693$ а-ның мәні **69**

$6688 : 32 \cdot 57 - 6176$ өрнегінің мәні **4205737**

- жүздік мыңдық, 4 ондық мыңдық, 8

бірлік мыңдық, 5 жүздік, 4 ондық, 3

бірліктің жазылуы **748543**

- ондық мың, 1 бірлік мың, 3 жүздік, 6 ондық 2 бірлік сандарының оқылуы **71362 7** тәулік 18 сағатқа тиісті уақыт бірліктері **A) 186 сағат F) 669600 сек G) 11 160**

мин

- а – 80 м.кв болады **720 м.кв**

8 санының квадраты мен кубы **B) 64,**

D)

512
 $8000000 \text{ г} = \quad \mathbf{8 \text{ т}}$

910030 санын қосылғыштарға жікте

$910030 = 900000 + 10000 + 30$

$9^2 + 10^3 \cdot 561 + 400^2 - 500^2$ **471081**

$9200 \cdot 0 =$ дұрыс жауап **0** 925603 санының разрядтық қосылғыштарға жіктелуі **900000 + 20000 + 5000 + 600 + 00 + 3**

9456 мен 5364 сандарының қосындысы

және 4390 санының айырмасы **10430**

b және 9-дың бөліндісін 35 және 16-ның қосындысына арттыр деген сөзді табыңыз **(b:9) + (35+16)**

Адамның жүгіру жылдамдығы **2**

басқыш/с

Адамның эскалатордан бірінші жағдайда жүгіріп түсуіне кеткен уақыт **70 с**

Ақбас бұқаның массасы 1 тонна 100кг. Ал сиырдың массасы ақбас бұқаның массасымен бірдей. Ақбас бұқа мен ала сиырдың массасын бірге алғанда қанша болса, пілдің массасы одан 1 тонна 400кг артық. Пілдің массасы және оған тиісті масса бірліктері **D) 3т 600кг G) 3600 кг** Амалдар тізбегінднгі дұрыс жауапты тап **420:3+60*5:3-7 223**

Амалдардың орындалу реті мен өрнектің мәні **29070-176870:23*3+589 C) 6589 F)**

Бөлу, көбейту, азайту, қосу Арақашықтығы 78 км екі ауылдан бір мезгілде екі шаңғышы бір-біріне қарама- қарсы шығып, 3 сағаттан кейін кездесті.

Біріншісінің жылдамдығы 12 км/сағ.

Екінші шаңғышының жылдамдығы

14км/сағ

Аралас орманның сұлулығы көз сүріндіреді. Сөйлемдегі сын есім **аралас** Арасы 27 км екі ауылдан бір мезгілде бір- біріне қарама-қарсы екі жаяу шықты. Біреуінің жылдамдығы 5 км/сағ, ал екіншісінікі – 4км/сағ болса, олар неше сағаттан соң кездесті? **3 сағат**

Артық фигурасы бар қатарлар **A) Шеңбер, конус, үшбұрыш C) тіктөртбұрыш, параллипед, шеңбер E) Шаршы, призма, шеңбер F) Куб, шеңбер, үшбұрыш H) шар, тіктөртбұрыш, үшбұрыш G) Үшбұрыш, шаршы конус** Асханаға 48 кг ұн әкелінді. Алтыдан бір бөлігі самса пісіруге жұмсалды. **40** Асханаға 48 кг ұн әкелінді. Алтыдан бір бөлігі самса пісіруге, ал кеспе үшін әкелінгеннің сегізден бір бөлігі алында. Қалғаны қанша кг ұн **34 кг**

Аудан бірліктері арасындағы қатынастар.

C) $1\text{дм}^2 = 100\text{см}^2 = 10\,000\text{мм}^2$

Ауданның өлшем бірліктері **B) см² C) дм**

² F) м²

Ауданы 256см, ені 8см, ал ұзындығы енінен 4 есе артық тіктөртбұрыштың периметрін табыңыз. **32**

Ауданы 6см² екі үшбұрыштан құрылған тіктөртбұрыштың қабырғалары **A) 12см, 1см D) 6см, 2см E) 3см, 4см** Аулада 9 ақ және 7 қызылраушангүл өсіп тұр. Гүлшоғын құрастыру үшін 5 раушангүл қиып алынды. Аулада неше раушангүл қалды. Дұрыс

құрастырылған амалдар **1)(9-5)+7** **2) (9+7)-5**

Әжей 30л шие кампотын және одан 10 л кем алма кампотын қайнатты, ал алмұрт кампоты алма кампотынан 2 есе кем.

Әжей алмұрттан неше литр кампот қайнатқанын табатын өрнек: **(30-10):2**

Әйнекшеге теңдік тура болатындай етіп қойылатын 100 км= **A)100 000 М**

E)10 000 000

Әлихан бір сан ойлады. Ол санның 4\1

бөлігін тауып, оған 45-ті қосқанда

нәтижесі 50-ге тең болды. Әлихан ойлаған сан: **20**

Әріпті өрнек **5+a+125**

бақшаларға жөнелтілді. Қоймада қалған картоп мөлшері **450 кг**

Бақшаның жері бірдей 12 бөлікке бөлінген. Түске дейін оның 12/4 бөлігіне, түстен кейін тағы 12/3 бөлігіне көшет отырғызылды. Бақшаның қанша бөлігіне көшет отырғызылмаған **5 бөлігіне**

Бала кітаптағы 9 суретті бояғанда, боялмаған 3 сурет қалды. Барлық суреттер санын тап **9+3=12**

Бәйгеге белгіленген жер ұзындығының төрттен бір бөлігі 5 км. Бәйгеге белгіленген жердің ұзындығы **20 км** Бөлу амалы 3-ші орындалатын өрнектер **1)=49:7+(19+6)*5-3*4** **2)25:5+36-4:6-**

9:3*8=0

Бөлу амалының компоненті **Бөлгіш, бөлінгіш, бөлінді**

Бөлуді орындар алдында нені ескерту

керек Бірінші толымсыз бөлінгішті

Бір қоймада 24т картоп бар еді. Екінші қоймада біріншіге қарағанда 2 есе көп картоп бар. Осы екі қоймадағы барлық картопты 45 кг-дық қаптарға салып отырғызуға жөнелтті. Егуге жөнелтілген картоп қабының саны **1600 қап**

Бір орамда 90м мата бар. Оның үштен бір бөлігінен үлкен кісілерге жейде тігілді.

Қалған матаның екіден бір бөлігінен кішкентай балаларға жейде тігілді.Орамда

қалған матаның өлшемі? **30 м**

Бір ораушы 51 бума кітап буды. Екіншісі осындай 60 бума кітап буды. Екінші ораушы бірінші ораушыға қарағанда 108 кітап артық буған болса әр бумада болған кітап саны

12

Бір тәулік наурыз айының———— үлесі.

--	--

□

□□

бір, төрттен бір, оннан бір бөлігі**250м,**

500м, 100м

Бірдей екі қорапқа а текше сияды. 9

қорапқа ше **a:2*9**

Бірлік мыңдар, ондық мыңдар және жүздік мыңдар класты құрайды. **Екінші** Бірінші кластың 55 бірлігі және ікінші кластың 15 бірлігі бар санды табыңыз: **15055**

Бірінші кластың 8 бірлігі және екінші кластың 8 бірлігі бар сан **8008**

Вазада 12 алма болды 6 алманы жегенде қанша алма қалды **12-6=6**

Дөңгелектің қандай бөлігі боялғанын тап:

$\frac{1}{4}$

Дұрыс емес теңсіздікті табыңыз **298<297** Дұрыс жауапты көрсет. Үш күнде 10367 центнер картоп егілді. Егер бірінші күні 2476 ц, екінші күні 3827 ц картоп егілсе,

үшінші күні қанша жиналады **4064 ц**

Дүкенге 12кг алманың ¹

2

бөлігі және 20кг

жүзімнің ¹бөлігі әкелінді. Барлық дүкенге

4

әкелінген жеміс. **11кг** Ең үлкен үш

таңбалы сан **999**

Дүкенде а кг шоколад және в кг карамель болды, дүкенде неше кг кәмпит қалды?

а+в-с

Дүкенде екі күнде жейде сатылды. Сатылған жейделерден бірінші күні 24000 тг, ал екінші күні 14400 тг түсті. Әр күні неше жейде сатылды? **С)**

24400:480 E) 14400:480 F) (24000+14400) : 80 G)

50+30

Дүкенде үш күнде 1 т жарма сатты. Бірінші күні 300кг, екінші күні одан 32 есе артық сатылды. Үшінші күні неше кг жарма сатылды? **100 кг**

Егер белгісіз санға 73-ті қосса, 540

болады. **X+73=540**

Егер бөліндінің мәнін бөлгішке көбейтсе, ондашығады **Бөлінгіш**

Егер көбейткіштердің бірі нөл болса, онда көбейтіндінің мәні **0**

Егер көбейткіштердің бірі нөлге тең болса, онда көбейтіндінің мәні..... тең

нөлге

Егер қосылғыштардың орнын ауыстырса

..... өзгермейді **қосындының мәні өзгермейді**

Егіс алқабында ауданың әдетте гектармен

өлшейді. Қабырғасының ұзындығы 100м шаршының ауданы қанша гектар болады. **1га**

Екі айлақтан бір мезгілде бір-біріне

қарама-қарсы бағытта теплоход пен моторлы қайық шықты. Теплоход 33 км/сағ жылдамдықпен, моторлы қайық 25 км/сағ жылдамдықпен қозғала отырып, олар 3 сағаттан кейін кездесті. Екі айлақтың арақашықтығы қанша. **174км** Екі санның көбейтіндісін үшінші санға көбейту үшін, бірінші санды, екінші және үшінші сандардың көбейтіндісінің мәніне көбейтсе болады. Бұл көбейтудің қай қасиетіне жататынын көрсет:

Терімділік Ең кіші натурал сан **бір**

Ең үлкен таңбалы сан **1010100**

Ең үлкен үш таңбалы сан **999**

Есептеп дұрыс жауабын көрсетіңіз. $x:10=1370*3$ **41100**

Есепті шығару жолдары Оқушының күн сайын оқыған беттерінің саны бірдей болды, бірінші кітапты ол 12 күнде, екінші кітапты 7 күнде оқып бітірді. Егер екінші кітаптағы бет бірінші кітаптан 90 бет артық болса, әр кітапта неше бет болғаны **18.12; 90:(12-7); 18.7**

Есепті шығару жолдары. Дүкенде екі күнде жейде сатылды. Сатылған жейделерден бірінші күні 24000 тг, ал екінші күні 14400 тг түсті. Әр күні неше жейде сатылды? **С) 24400:480 Е) 14400:480**

F) $(24000+14400) : 80$ G) $50+30$

Есептік сан есім **Бес пәтер**

Есептік сан есім **отыз**

Есептің теңдеуін құрыңыз: Бақта 43 түп жидек өсіп тұр. Таңқурай -13 түп, қарақат шиеден 2 есе көп. Бақта неше түп шие бар? **$13+x+2x=43$**

Жазық геометриялық фигураларға жататындар: **шаршы, үшбұрыш, тік төртбұрыш, шеңбер**

Жәшіктегі алманың ширегі 4 кг тартады. Толық жәшіктегі алма **16кг**

Жолды жөндеу жұмысына 96т ұсақталған тас қажет болады. Жұмысшылар бірінші күні тастың үштен бір бөлігін жұмсады.

Қалған тас мөлшері **64 т** Жүздіктермен санау жүйесі **Жүз** Жылдамдықтың формуласы **$V=S : t$** Жылдың 4/1, 3/1, 6/1 бөліктері неше ай болады **2 ай, 3 ай, 4 ай**

Жіптің ұзындығы 25 см. Осы жіп 1 м-дің қандай бөлігі **4/1 бөлігі**

Зауытта 25316 бөлшек жасалды, бірінші жұмысшы 8312 бөлшек, екінші жұмысшы 8098 бөлшек жасады. Үшінші жұмысшының жасаған бөлшегінің саны неше **8906**

Кез келген санды 1-ге көбейткенде болады

Сол санның өзі

Кез келген санды 1-ге көбейткенде Осы ережеге сай келетін формула **$a*1=a$**

Кез келген санды бірге көбейткенде

_____ шығады. **сол сан** Кеңшарда 28 комбайн бар, бұл тракторлардан 2 есе кем. Осы кеңшардағы трактор саны. **56**

Кеңшар автотұрағында 7 жүк машинасы тұр. Бұл кеңшардың жүк машиналарының сегізден бір бөлігі. Кеңшардағы барлық жүк машина **56 жүк машина**

Кеңшарда 28 комбайн бар, тракторлардан 2 есе кем. Осы кеңшардағы трактор саны **56 трактор**

Кесіндінің 3/1 бөлігі 12 см-ді құрайды. Кесіндінің ұзындығы? **36 см** Көбейткіштердің орнын ауыстырғаннан көбейтіндінің мәні өзгермейді деген заң: **Ауыстырымдылық заңы**

Көбейту амалының қасиеті **Терімділік** Көбейтудің ауыстырымдылық заңының ережесі **Көбейткіштердің орындарын**

ауыстырғаннан көбейтіндінің мәні өзгермейді

Көбейтудің компоненттері **Көбейткіштер**

Көбейтудің терімділік қасиеті

$$a*(b*c)=(a*b)*c$$

Көбейтудің үлестірімділік қасиеті **A) $(a+b)*c=a*v+v*c$ E) $(12+13)*2=12*2+13*2$**

Көбейтіндіні көбейткіштердің

квадратымен алмастыруға болатын **B) $4*4$**

E) $9*9$ F) $7*7$

Көктемде жалпы ауданы 50 м^2 болатын екі гүлкөмбеге қызғалдақ пиязшығы отырғызылды. Пиязшықтар әр шаршы метрге бірдей мөлшерде бөлінді. 1- Гүлкөмбеге – 400 пиязшық, 2-гүлкөмбеге 600 пиязшық отырғызылды. Әр гүлкөмбенің $S=7 \text{ м}^2$ **20 м² 30м²**

Көлемі 64см^3 болатын кубтың қыры **4 см** Көп таңбалы сандарды оқу ережесі **C) әр кластың бірлігін анықтайды E) санды оң жақтан үш-үш цифрдан топтайды.**

- алдымен екінші кластың бірлігіне

кластың атауын қосып оқиды

- кластарға бөледі

Куб тәріздес жәшіктің көлемі 125 дм³. Оның қыры **5 дм**

Куб тәріздес жәшіктің көлемі

27куб.дм.Оның қыры? **3 дм**

Күбiде 50л қымыз бар.Сабаға қымыздан бестен үш литрiн құйды. Күбiдегi қымыз мөлшерi **20л**

Күшейткiш буын қосу арқылы жасалаған қос сөз қатары: **жап-жасыл**

Кiтаптың 342 бетi бар. Оқушы оның ¹

3

бөлiгiн оқыды. Оқуы керек. **228 бет**

Қабырғаларының бiреуi 6 дм болған шаршының периметрi мен ауданы **Е) 24дм, А) 36кв.дм**

Қабырғасы 24 см шаршының ауданы **576**

кв.см

Қазақстанда әр үш адамға жылына орта есеппен 75 кг қағаз өндiрiледi. Халқының саны 143 мың адамды құрайтын Көкшетау қаласының тұрғындарына жылына неше килограмм қағаз қажет 3575 мың кг

Қазақстанда әр үш адамға жылына орташа есеппен 75 кг, қағаз өндiрiледi.Халқының саны 143 мың адамды құрайтын Көкшетау қаласының тұрғындарына жылына неше килограмм қағаз қажет. **3575 кг**

Қай теңсiздiк дұрыс **9т 050 ≤ 9т 5ц** Қай теңсiздiк дұрыс **9т 050кг > 9т 6ц**
Қалдықпен бөлуде санды 8-ге бөлгенде

қалуы мүмкiн қалдықтар қатары:

1,2,3,4,5,6,7

Қоймаға 1 тонна картоп әкелiндi. Бiрiншi күнi оның төрттен бiр бөлiгi дүкендерге таратылды. Екiншi күнi картоптың бестен екi бөлiгi бала- Қосудың үлестiрiмдiлiк қасиетi**(a+b)*c=a*c+b*c**

Қосудың үлестірімділік қасиеті

$$(a+b)*c=a*c+b*c$$

Қосындыны санға көбейту үшін, санға әрбір қосылғышты жеке-жеке көбейтіп, шыққан көбейтінділердің мәндерін қоспа болады. Бұл көбейтудің қандай қасиетіне жататынын белгіле **Үлестірімділік**

Қыз бала 5 жасыл жалау, ал ер бала 3 қызыл және 2 көк жалау бояды. Барлығы қанша жалау бояды? **В) (3+2)-5=0 F) (5+3)-2=6**

Қыз баланың 20 қарындашы, ал ер балада

одан 4-еуі артық. Ер баланың қарындашының санын анықтаңыз. **20+4=24**

Люстрада 5 шам бұраулы тұр. Олардың

әрқайсысына 2 шамнан жалғайтын болсақ, барлығы неше шам болады? **15 шам**
Малшы сиыр мен балапандар өсірді. Егер жалпы

малдың аяғы болса, сиырлардың саны қанша болатынын тап **4**

Марафонға 169 адам қатысты. Оның 62-сі ерлер, ал әйелдер олардан 2 есе кем.

Қалғандары – балалар. Марафонға қанша бала қатысты? **76 бала**

Мәні 3 шығу үшін тиісті жерге жақшаларды қойыңыз **С) 4+4+4:4=3 Д) 4*4-4:4=3**

Мектеп асханасына 205 кг сәбіз, одан 37кг

артық картоп және картоптан 2 есе кем

пияз әкелінді. Асханаға әкелінген көкөністің мөлшерін анықта **568 кг** Мына саннан 313155055 1кластың 55

бірлігі болса, 2 кластың 115 бірлігі болатындай етіп, төрт цифрды сызып таста **115055**

Мына саннан 313155055 1кластың бірлігі болса, 2 кластың 115 бірлігі, бірлігі, 3 кластың 3 бірлігі болатындай етіп үш цифрды сызып таста: **3115055**

Натурал санға жатпайты цифрды белгіле **0** Натурал санға жатпайтын цифр **11**
Натурал санды бірлікке кеміту дегеніміз **алдыңғы санды атау**

Натурал санды бірлікке кеміту дегеніміз

Кейінгі санды атау

Нөлді санға бөлгендешығады **нөл** Оқу бағдарламасындағы аудан ұғыммен танысатын сынып. **Д) 4 Е)3**

Оқу пәннің 4- сыныптағы базалық білім мазмұндары **теңдеудің көмегімен шығарылатын есептер, қозғалысқа берілетін есептер.**

Оқушының күн сайын оқыған беттерінің саны ,бірінші кітапты ол 12 күнде , екінші кітапты жеті күнде, **18.12 ; 90:(12-7);**

18.7

Осы есептің шешімі болмайтын жауапты көрсетіңіз. Қыз бала 6 үшбұрыш және 4 шаршы қиды, оның 3-ін бояды. Боялмаған қанша фигура қалды? **Д) 3+(6-4)=5 F) (6+4)+3=13**

Өрнек түрінде жаз 48 бен 52-нің қосындысын 50 мен 5тің бөліндісіне бөл **(48+52): (50:5)**

Өрнектерді салыстырып ,мәндері «=» болатын өрнектерді көрсетіңіз: **Д) (160+400):40*560:40, F)9000:(360+540)*8000:80:10 H)350:(50*7)*3500: (500*7)**

Өрнектің мәні 802-(414-82)+(395-109)

=756

Өрнектің мәні (14084:28-27)*37-12060

5552

Өрнектің мәнін табыңыз (21136+43482):2- 17341= **14968**

Өрнектің мәнін табыңыз 4^3-3^2 **55** Өрнектің мәнін тап (162000- 216*450)*(816:4) **13219200**

Өрнектің мәнін тап $5\text{ғ} * 2$ **10 ғасыр**

Өсу ретімен жазылған сандар қатарын тап:

69047, 69407, 69704, 69740

Параллелепедке қатысты ұғымдар **В)қырлары F)төбелер G)жақтары** Периметрді табуда $(a+b)*2$ өрнегі қолданылатын көбейтудің қасиеті. **үлестірімділік**

Пойыз 357 км жолды жүріп өтуі тиіс. Ол барлық жолдың $\frac{7}{11}$ бөлігін ғана жүріп өтті.
Қалғаны: **306 км**

Реттік сан есім жасайтын жұрнақтарды анықтаңыз —**ыншы, -інші**

Реттік сан есімнің жұрнақтары: **-ыншы, —**

інші, -ншы, -нші

Салыстыр \geq белгісі қойылатын амалдар

69 бірл бонд 8бірл

Санды 256-ға бөлгенде қалдықпен шыққан нәтижелер бойынша бөлінгіш бөліндінің мәні 24, ал қалдық 137, бөліндінің мәні

348, ал қалдық 247, бөліндінің мәні 486, ал қалдық 2 **A)89335 C)6281 D)124418**

Санды разрядтық қосылғыштарға жіктеңіз: **9000+600+80+7**

Санның квадраты мен кубын табу үшін **D)**

сол санның өзіне өзін екі рет көбейтіндісі F) сол санның өзіне өзін үш рет көбейтіндісі

Санның қандай разрядтарында бірдей

цифрлар орналасқан 7 8 9 4 52: **Бірлік мыңдық және ондық**

Санның төрттен бірі **Санның ширегі**

Санының разрядтық қосылғыштарға жіктеңіз **9687=9000+600+80+7**

Суреттегі фигураның боялған бөлігі **5\16** Сыбайлас
қабырғалары 5 см және 6 см болатын тік төртбұрыштың ауданы: **30**

см²

Сыйлыққа арналған жинақты безендіруге 45 дм таспа дайындалды. Безендіруден кейін оның $\frac{5}{11}$ бөлігі қалды. Жұмсалғаны қанша **36 дм**

Тәулік ғасырдың қандай үлесі

Тек қана 3 цифр арқылы жазылған жеті

таңбалы сан: **3333333**

Текше тәріздес қонақ бөлменің көлемі 64м^3 . Қонақ бөлменің биіктігі **4метр** Текшенің көлемін табу формласы **$V+a*a*a$**

Текшенің көлемінің 15см болса оның

3

көлемі **15см^3**

Теңдеуді «сынап көру» тәсілімен шешу: **Ауызша есептеуге негізделген** Теңдеуді шешіңіз: $21630:X=1370-1300$ **309**

Теңдеудің түрлері..... **Құрылымы**

күрделі

Теңдік тура болатындай жақшалар $100-45+75:5=40$ **$(100-45)-(75:5)=40$**

Теңдіктер тура болатындай жақшалар

$(100-45)-(75:5)=40$

Төмендегі формуламен қандай геометриялық фигура болатынын тап $V=a.b.c$ **параллелепипедтің**

Тура теңдікті анықтаңыз **$72\text{сағ}=3$ тәул.** Тура теңдікті табыңыз **$300\text{мм}^3 = 3\text{см}^2$** Тұйықталмаған 5 сынық сызықтың ұзындығы 40 см болса, әрбіреуінің ұзындығын табыңыз **8 см**

Тік бұрышты параллелепипедтің қырлары

4см, 8см, 12см көлемі **384см^3**

Тік бұрышты параллелепипедтің өлшемдері **ұзындығы, ені, биіктігі** Тік бұрышты параллелипипедтің

көлемі, ені, биіктігі белгілі: $24\text{см}^3, 2\text{см}$ және

4 см, ал ұзындығы **3см**

Тік төртбұрыш дегеніміз **Барлық бұрыштары тік төртбұрыш**

Тік төртбұрыштың ені 4см, бұл оның

ұзындығынан 8 см кем. Тік төртбұрыштың ауданын табыңыз. **48см кв.**

Тік төртбұрыштың ұзындығы 20см, ал ені

одан 2есе кем. Тік төртбұрыштың периметрі **60см**

Тікбұрышты параллелепипед пішінді тауар тиейтін контейнердің ұзындығы 1 м, ені 1 м, биіктігі 3 м. Бұл контейнерге

ұзындығы 2 дм, ені 2 дм және биіктігі 3 дм қорапшаларды орналастыру керек. Сонда контейнерге сыятын қорапшалар саны: **250 қорап**

Тіктөртбұрышты параллелепипедтің ені 12

дм, ал биіктігі енінен 3 дм қысқа. Параллелепипедтің көлемі 1836дм.куб. Ұзындығы мен биіктігін табыңыз. **a=17дм, c=9дм** Тіктөртбұрыштың ауданы 24м.кв болса, оның ұзындығы мен енінің мүмкін болатын нұсқалар **В) ұзындығы 6м, ені 4м С)ұзындығы 8м, ені 3м** Тіктөртбұрыштың ауданы 96 см^2 , ал бір қабырғасы 12 см. Тік төртбұрыштың белгісіз қабырғалары мен периметрі **1)40 см 2)8 см**

Тікұшақ 1 сағаттың үштен бір бөлігінде 84

км ұшты. Ол 1 сағатта, 2 сағат 30 минутта неше километр ұшады. **А) 630 км С) 252 км**

Уақытты табу үшін **Қашықтықты**

жылдамдыққа бөлу

Ұзындығы 80мм кесіндінің сегізден бір бөлігі қанша миллиметр **10мм** Ұзындықтың өлшем бірліктері

1)Дециметр, сансиметр, 2)миллиметр 3)Метр, километр

Ұста 6 сағатта 48 бөлшек дайындады.

Оның жұмыс өнімділігі **8 сағат**

Фермада құстарға арнап 20т жем дайындалды. Тауықтар жемнің төрттен екі бөлігін 6 айда жеп бітірді. Қалған жемнің мөлшері **10т**

Фигуралардың $4\sqrt{6}$ бөлігін тап **4 жасыл**

2 ақпен боялған шеңбер

Фигураның боялған бөлігі**16/5**

$X - 20 = 180$ теңдеуінің шешімі **200**

X- тің мәні 5-ке тең болатын теңдеулерді табыңыз. **25:x=50:10**

X-тің мәні тең болатын теңдеу**(x- 80):40=640**

Цифрлары әр түрлі ең үлкен төрт таңбалы

және кіші әр түрлі төрт таңбалы және ең кіші әр түрлі төрт таңбалы сандардың айырмасы болатын сан **8853**

Цифрларының қосындысы 3-ке бөлінетін натурал сандар нешеге бөлінетіндігін көрсет. **3-ке**

Шаруа қожалығы 150га егістіктің екіден бір бөлігіне бидай, 50га жерге арпа, ал қалғанына жүгері екті. Жүгері егілген жер неше га? **25 гектар**

Шаруашылық 2000га жердің бестен екі бөлігіне бидай, барлығынан 2есе кем жерге тары егіп, жерін жайылмаға қойды.

Жайылмаға қанша жер қалды. **200га** Шебер 4 күнде 48 өнім өндіруге жұмсайтын күнін тап **8**

Шеберханада 150 көйлек тігілді. Балалар көйлегі барлық тігілген көйлектердің 5/1 бөлігін құрайды. Қалғаны ересектердікі. Ересектерге арнап тігілген көйлектердің саны. Есептің шығарылу тәсілдері **150-150:5**

Шеңбер дегеніміз **Дөңгелектің шекарасы, Шеңбердің центрі болады** Эскаватор ұзындығы 12 м, ені 7 м,

тереңдігі 2 м тікбұрышты параллелипипед

пішіндес қазаншұңқыр қазды. Егер бір машинаға 4 м² топырақ сыятын болса, онда барлық қазылған топырақты тасу үшін қажет болатын машиналар саны **42** Эскалатордағы баспалдақтар саны **280**

Мәнмәтіндер

Автобуста бала анасымен және әжесімен келе жатыр. Анасы баласына жұмбақ жасырды. Анасы «Бүкір кемпір әр нәрсені сұрай береді», — деп баласына жұмбақ жасырып еді, баласы бірден «Әже» деп жауап берді. Анасы ыңғайсызданып қалып, «балам бұл жұмбақтың шешуі әже емес, сұрақ белгісі», — деді.

1 Сұ

раулы сөйлемнің мақсаты

Жауап алу

2 Қа	зақ тілінің сұраулы сөйлемге жататын саласы	Синтаксис
3 Жұ	мбақтың шешуін бала бірден «әже» деп айту себебі	Сөзді тура мағынада қабылдауы
4 Ба	ланың сөзді тура мағынада қабылдауының	Сөз мағынасын түсінбегендіктен

	себебі	
5 Жұ	мбақ жасыру арқылы дамиды баланың қабілеті	ойы, логикасы

Адамның адам болып тұлғаланып, кемелденуінде сөздің атқаратын рөлі баға жеткісіз. Сөз адам үшін тәрбие құралы, білім-білік, мәдениет, өнер бастауы, баяғы заманнан бері жасалып, қорланып келе жатқан ақыл-ой жәдігерлігі, әсемдік қазынасы. Сөйлеу білу үлкен өнер. Ол- арымай-талмай шешендік сырын зерттеуді, жаттығуды, мол білімді, ой өрісі мен қиял кеңістігін қажет етеді.

1 Сұ	рақ: Сөз өнерінің түрлеріне жатады	шешендік өнер, көркем сөз
2 Ба	ланың қалыптасуына ықпал ететін	ана тілі
3 Сө	йлеу мәдениетіне	анатілінде таза, анық сөйлеу

	жатады	
4 Ба	ланың мәдениетті сөйлеу дағдысы қалыптасады	ата-анадан
5 Сө	йлеу мағынасы, сөздік қорды зерттейтін ғылым	лексика

Америка – Батыс жарты шарда, Атлант мұхиты мен Тынық мұхиты аралығында жатқан дүние бөлігі. Ол Солтүстік Америка және Оңтүстік Америка деп аталатын екі материк тұрады. Олардың арасы Панама мойнағы жалғастырып жатыр.

1 Бұ	л материктердің байырғы тұрғын	үндіс тер
2	«Том Сойердің басынан кешкендері» шығармасының авторы	Марк Твен
3 Мә	тіндегі жалқы есім	7
4 Со	л түстік Америка, Оңтүстік	жалқ

	Америка, Тұнық мұхит, Панама мойнағы, Батыс жарты шарда сөздері неліктен бас әріппен жазылған	ы есім
5	Оңтүстік Америкада мекендейтін жануар	нанд у

Аязды күні қала сыртына сруендеп жүргенге ұзын сұйық іліне кетті		
1 Бұ	л мәтін түріне жатады Әңгімелеу мәтіні	
2 Мә	тінді оқудағы тәрбиелік мәні мейірім, жанашырлық, қамқорлық	
3 Т	ауып алған құсты үйге әкелді	
4 Су	ықторғай қыстап қалатын құс	
5 Су	ықторғайдың тығылуының сыры Бунақденелерді жейді	

Балалар жаңғақ жинады. Ер бала қызға қарағанда 14 жаңғақты артық жинады. Содан кейін қызға 8 жаңғақ берді.		
1 Е	р баланың жаңғағы егер қызда бұрын 10жаңғақ болған болса, кеміді 2-ге	

2 Е	гер қызда бұрын 10 жаңғақ болса, ұл 8 жаңғағын бергеннен кейін ұлдыңкіне қарағанда артты. 2-ге	
3 Жа	ңғағы бұрын өзінде бар жаңғаққа қарағанда артты 8-ге	

4 E	гер қызда бұрын 10 жаңғақ болса, ұл мен қызда 34 жаңғақ
5 E	гер қызда бұрын 10 жаңғақ болса, ұл оған 8 жаңғағын берсе ұлда болған жаңғақ саны 24

Боран-дауылдан әлсіз, желден күшті. суы	
1 E	герде боран секундына соғатын болса мектептерде сабақ оқу 25-30 м/с
2 Мә	тінде бейнеленген боран түрі Аязды боран
3 Бо	ран соғып тұрғанда қажетті қауіпсіздік Өз орнында қалу
4 А	қ боран әңгімесіндегі кейіпкер Жанпейіс
5 E	лді мекендерде бораннан қорғану шаралары Ағаштар отырғызу

Бөлмеге ковролан төсеу үшін жұмысшыға өлшемі бөлме ауданына сай ковролан сатып алу қажет. Одан арқалық бөрене шығатын бөлігін кесіп алу керек.		
1	Пайдалы бөліктің сол жағындағы тіктөртбұрыш пішінді қуыстың ауданы	56 м. кв
2	Пайдалы бөліктің ауданы	74 м.кв
3	Ковроланның барлық ауданы	80 м.кв
4	Пайдалы бөліктің ауданы кесіп алынған бөліктің ауданынан нешеге артық	68 м.кв
5	Кесіп алынған бөліктің ауданы	6 м.кв

Бөлмеге линолеум төсеу үшін жұмысшыға өлшемі бөлме ауданына сай линолеум сатып алу қажет. Одан арқалық бөрене шығатын бөлігін кесіп алу керек.		
1 Ке	сілген бөліктің ауданы 8кв.м	
2	Пайдалы ауданы 52кв.м	

3 Ли	нолеумның барлық ауданы 60кв. м
4	Пайдалы бөліктің ауданы кесіп алынған бөліктің ауданынан артық 44 кв.м-ге
5 Бө	лменің сол жақ бөлігіндегі тіктөртбұрыш пішінді қуыстың ауданы 30 кв.м

Бір күні құрбақа, тышқан, құмырсқа-үшеуі кімнің мекені жақсы, жайлы қонысы бар екенін білмекші болып жолға шығады. Үшеулері талай шұңқыр, талай төмпешікті жүріп өтеді. Ақыры олар кішкентай шалшық суға кез болады. Шалшықтың мыңынан маңынан борсыған иіс келеді.....(жалғасы бар)

1) Жауын құртының арманы: **Жауынды жер жақсы**

2) Мәтіндегі ойға байланысты мақалды тап «**Қайран менің өз үйім, кең сарайдай боз үйім**»

3) Бозторғайдың әнге салып айтқаны **Ыстық шөл, дала жақсы**

4) Көкқұтанның ойы: **шалшық су жақсы**

5) Мәтіннің атауы «**Кімнің мекені жақсы?**»

Бірінші шаруашылық жартысы 335 кг, екінші шаруашылық 5/2 бөлігі 124 кг болатын орамжапырақ өнімін жинады.

1Екі	нші шаруашылық жинаған орамжапырақтың 5/2 бөлігі 124 кг.	40%
2 Е	кінші шаруашылық	310 кг
3 Ба	рлығы	980 кг
4 Бі	рінші шаруашылық	670 кг

5 Бі	рінші шаруашылық жинаған орамжапырақтың 335 кг	50%
------	--	-----

Ерте заманның адамдардың болашағын болжап қатты шағып өлтіреді.		
1 Қо	рқытты толғандырған ой Ажал туралы	
2 Қо	рқыт ажалдан құтылу үшін	

	Тынымсыз күй тартты
3 Мә	тін мазмұнына сәйкес келетін мақал« Өлімнен қашып құтыла алмайсың »
4 Т	ынымсыз күрестен шаршаған әрі қажыған қарттың өлімі Ажал улы жыланға айналып, қартты шағып алады.
5 Қо	рқыттың өмір сүрген уақыты 8-9 ғасыр

Ерте заманда Варезде дегенқалада сеньор Бьяки деген адам болыпты. Ол ертеден қара кешке дейін қаланың түпкір- түпкірінде дәрі тасиды екен. Тек жексенбі күні ғана үйде болады. Оның кішкентай қызыкүнде ертегі тыңдауды әдетке айналдырған. (жалғасы бар)	
1.	Балаларды ертегі тыңдауға баулу үшін Қызықты, таңғажайыпты
2.	Ертегінің жазылу стилі Әдеби
3.	Күнделікті бір уақытта ертегі оқуының сыры Қыздың ұйықтар уақыты

4.	Балаларға ертегіні құрастырғанда ескеру керек Жас ерекшелігіне сай
5.	Анасының ертегіні әкесіне айтқызуының себебі Уақыты аз шаршағандықтан

Ерте заманның адамдардың болашағын болжап қатты шағып өлтіреді.		
66. Мә	н мәтін: Қорқытты толғандырған ой	Ажал туралы
67. Қо	рқыт ажалдан құтылу үшін	Тынымсыз күй тартты
68. Мә	тін мазмұнына сәйкес келетін мақал	«Өлімнен қашып құтыла алмайсың»
69. Т	ынымсыз күрестен шаршаған әрі қажыған қарттың өлімі	Ажал улы жыланға айналып, қартты шағып алады.

70. Қо	рқыттың өмір сүрген уақыты	8-9 ғасыр
--------	-------------------------------	------------------

E	ртеде Асан мен Қасен деген екі дос болыпты. Қасен жұтқа ұшырап Асанмен қоштасуға келді. Енді мен қайыр тілеп тентіреп кетемін депті Асан досына жерінің жартысын жартысын бөліп береді. Жерге тұқым салып жүріп Қасен көміліп жатқан бір қазан алтын тауып алады. Асанға жүгіріп барып сүйінші сұрайды. Бірақ Асанға алтынды алмайды. Бұл екеуі ұзақ таласады. Ақыры Асан мынадай шешім айтады. Асан мен Қасеннің балалары да алтынды алудан бас тартады. «Енді алтынды кім алу керек?» деген талас қайта басталады. Олар бір дана қарияның ақылына жүгінбек болады. Қарияның төрт шәкірті болып бұл сұрақтың жауабын олар айтсын дейді.....(жалғасы бар)	
1	Табылған алтынның	құстарды

	жұмсалуды	тордан босатуға жұмсалды
2	Құстардың жасаған жақсылығы	ғажайып бақ өсіріп береді
3	Ертегінің тақырыбы	«Бес ешкі»
4	Асан мен Қасенге тән қасиет	ақылды, епті
5	Жігіттің түсіне кірген аян	ұстазын көреді

Құлпырған көк шалғын ерекше көз тартады. Жаздың шайдай ашық ыстық күнінде шөп арасынан гүлдер жайнап, таңғажайып әсем көрініс туғызады. Мұндағы тік өскен кесте жусан, шалғындық жоңышқа, қылтанақсыз арпабас, шалғындық атқонақ, жұпаргүл, күреңот, тышқанбұршақ сияқты гүлдердің алуан түрлі түсті гүл күлтелері көздің жауын алады. Жаздың басы мен ортасындағы шалғын шөбі жұмсақ, балғын болады. Пішен шабу осы кезеңде болады. Пішен дайындалатын шалғынды

шабындық деп атайды. Кейбір шалғындар жазда және күзде мал жайылымы ретінде пайдаланылады. Шалғында мал жемейтін уқорғасын деген өсімдік бар.

1	Ерекше көз тартар шалғын өсімдіктің атауы	Көк шалғын
2 Жа	здың басы мен ортасындағы шалғындағы шөп	жұмсақ, балғын болады.
3	Пішен дайындалатын жер	шабындық
4 Жа	зда және күзде мал жайылымы ретінде пайдаланылады	шалғын
5 Ма	л жемейтін улы өсімдікті көрсет	уқорғасын

Мынау параллелепед

1) Параллелипедтің табанының периметрі **32 м**

2) П араллелипедтің көлемі: **160 см²**

3) Параллелипедтің табанының ауданы **32 см²**

4) Параллелипедтің тең жақтары **A₁ AB₁**

BD₁ DC₁ C

5) Егер AB=4 см, AD= 8см AA₁=5 болса, A₁ B₁ BCDD₁

сынығының ұзындығы **26 см**

Сіз 5 қабатты үйде тұрасыз. Үйдің әр қабатында 4 пәтерден бар. Осы үйде үш подъезд бар. Подъездің жөндеу жұмысына кеткен материалдардың сметасы.

1. Ә	р жанұяның жөндеу жұмысына шығаратын ақшасы	2737тг 10 тиын
2. Ба	рлық жанұяның саны	60
3. П	одъезді жөндеуге кететін ақша	54000 тг
4. Е	денді жөндеу жұмысына кететін ақша	6750 тг
5. Е	сікке кететін ақша	6000 тг

Сіз мектепте жас мамансыз. Жас болсаңызда бірнеше үлгілі сабақтар беріп көзге түстіңіз. Мектеп әдіскері сізге сенім артып (жалғасы бар)

1 О	қушыңызға жауабыңыз абайлап жүру керектігін айтамын
2 О	сы жағдаяттан кейін сіздің ұстанымыңыз шығармашыл болу
3 Ме	ктеп педкеңсесінде семинардың қорытынды шешімі сіздің үлгермей қалған сабағыңыз нәтижесінде төмен болғанын айтты. Директор себебін сұрағанда, сіздің жауабыңыз болған жағдай үшін әріптестерімнен кешірім сұраймын
4 П	роекторды қайта қосып, сабақты қайта жалғастырыңыз. Сабақта жоспарлаған бір тапсырмаңызға үлгермей қалдыңыз. Сол себепті әдіскерден ескерту алдыңыз. Сіздің әрекетіңіз сабақта болған жағдайды түсіндіруге тырысамын
5 Ме	ктеп әдіскері екінші жарты жылдық

үлгілі сабақтар тізіміне сізді енгізбеген. Сіз не істер едіңіз сабақтарыма ашық есік жариялаймын

Таңертең жұмысқа шыққан адам кептеліске тап болып не істеу керек?

1 Эс	калатордағы баспалдақтар саны 280
2 А	дамның жүгіру жылдамдығы 2 басқыш/с
3 А	дамның эскалатордан бірінші жағдайда жүгіріп түсуіне кеткен уақыт 70 с
4 Жы	лдамдықтың формуласы $V=S : t$
5 Уа	қытты табу үшін Қашықтықты жылдамдыққа бөлу

--	--

Текше тәріздес аквариумға жартылай су толтырылды. Текшенің қырлары 8 дм. 1 дм.куб = 1 л		Су литр есебімен алынады.
1 А	квариумның толық жақтарының ауданы 384 дм. кв	
2А	квариумның жақтарының периметрі 32 дм	
3 А	квариумның жартысы суға толтырылса, құйылған су 256 л	
4 А	квариумның жақтарының ауданы 64 дм²	
5 Т	екшенің көлемі 512 дм. куб	

Торкөзді қағазда (әр тордың өлшемі 1 см x 1 см) үшбұрыш бейнеленген		
1	Үшбұрыштардың барлық бұрыштары	сүйір
2	Ауданын палеткамен табу формуласы	$S=(a+b):2$
3	Табаны осы үшбұрыш болатын, биіктігі 3 см призманың көлемі	36 куб.см

4	Осы үшбұрышты тең екі бөлікке бөлгенде шыққан үшбұрыштар	тікбұрышты
5	Бұл үшбұрыш	сүйірбұрышты

Тіктөртбұрыш пішінді жер телімінің ұзындығы 48м, ал ауданы 12а. Кейін жер иесі ұзындығын 5 метрге ұзартты, ал енін 5 метрге қысқартты.		
1 Ұ	ұзындығы 48 м, ауданы 12 а тіктөртбұрыш пішінді телімінің ауданы 25м	
2	Ұзындығы мен енін өзгерткеннен кейінгі тіктөртбұрыш пішіні телімінің ауданы 1060м²	
3	Алғашқы жер телімінің периметрі 146 м	

4	Ұзындығы мен енін өзгерткеннен кейінгі тіктөртбұрыш пішіні телімінің ауданы мен алғашқы жер телімінің ауданы 140 м²
5	Ұзындығы мен енін өзгерткеннен

	кейінгі тіктөртбұрыш пішінді жер телімінің периметрі 146 м
--	---

Шөлді жерлердің жануарлары тез жүгіруге жылдам ұшуға бейімделген. Олар суыл жерлерді шарлап, іздеп, тауып ішеді. Кейбіреулері азықтың құрамындағы ылғалмен сусындайды.

1. Бұл кішілеу келген тұяқты жануар
Қарақұйрық

2. Бұл жануар ашық далалы, шөлейт жерлерте тіршілік етеді. Бұл өте жүйрік аң. Кеуделі, аяқтары сидам, жіңішке және мықты болады. Тұмсығы дөңес, танау тесіктері кең, жүгіргенде танауы делдиіп, еркін тыныс алуға мүмкіндік береді. Бұл қай жануар **Ақбөкен**

3. «Қызыл кітапқа» енген шөл жануары
Ақбөкен, Қарақұйрық

4. Бұл құс кептер шамалас шағын құс. Оның мойны қысқа, басы кішкене, қанаты ұзын, сүйір болғандықтан ұшуға қолайлы. Ол ертеігесін және кешкісін суатқа ұшып

барып су ішеді. Суға жемсауын толтырып алады да, оны ұясына келшген соң балапандарына береді. Бұл құстың атауы
Бұлдырық

5. Азықтың құрамындағы ылғалмен сусындайтын шөл жануары **Сұр келес, құлақты кірпі, қосаяқ**

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.